

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. หลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการฟัง
3. เอกสารที่เกี่ยวกับการพูด
4. เอกสารที่เกี่ยวกับการอ่าน
5. เอกสารที่เกี่ยวกับการเขียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

หลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้ปรับปรุงมาจากหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2518 ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแผนการศึกษาชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 ซึ่ง สุจริต เทียรชอบ (2523 : 25) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องประกาศใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ว่า

การพัฒนาหลักสูตรนั้นจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีการค้นพบความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา หลักสูตรเดิมจึงล้าสมัยเพราะปัจจุบันมีพัฒนาการที่ขึ้นและรวดเร็วกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ

หลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ฉบับนี้ ประกาศใช้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2524 เป็นต้นมา การนำหลักสูตรฉบับดังกล่าวไปดำเนินการ ใช้ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาแล้วนั้น จะสามารถทำให้ทราบได้ว่า สิ่งที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร อันได้แก่ จุดประสงค์ เนื้อหา ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัดผล ประเมินผลสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้สัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด

หลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กระทรวง ศึกษาธิการ 2523 : 15) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน ดังนี้

1. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือ สื่อสารของประชาชาติไทย ให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทยและมีความ ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ
2. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษาและรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของ ภาษาไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา
3. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ การพัฒนาตนเองทุกด้าน เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม
4. เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกิจธุระต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในการพูด และการเขียน สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระดับของบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและ สถานการณ์
5. เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่าน หนังสือและเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้อง รวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือก อ่านหนังสือและมีนิสัยรักการอ่าน
6. เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟังได้อ่าน จากบุคคล หรือจากสื่อมวลชน อันจะทำให้เกิดวิจรรณญาณ
7. เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีตามควรแก่วัยและศักยภาพ สามารถ อ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและที่สร้างสรรค์ขึ้นในปัจจุบัน
8. ให้มีความโลกรู้ สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและต่อ ๆ ไป ทั้งในค่านาอาชีพและเพื่อประโยชน์สุขในด้านอื่น ๆ

9. เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือในการศึกษาค้นคว้าวิทยาการต่าง ๆ ตามความสนใจ

โครงสร้างของหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แบ่งออกเป็นรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือก วิชาภาษาไทยบังคับมีทั้งหมด 6 รายวิชา แต่ละรายวิชากำหนดให้เรียน 2 คาบ/สัปดาห์/ภาค และมีหน่วยการเรียนรายวิชาละ 1 หน่วยการเรียน ผู้เรียนจะต้องเรียนตามลำดับ ตั้งแต่รายวิชาที่ 1 จนถึงรายวิชาที่ 6 ภาคเรียนละ 1 รายวิชา คือ ท 401 ท 402 ท 503 ท 504 ท 605 และ ท 606 ทั้งนี้จะต้องสอบผ่านได้หน่วยการเรียนครบทั้ง 6 หน่วยการเรียนในรายวิชาภาษาไทยบังคับนี้ จึงจะถือว่าจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนเนื้อหาของวิชาภาษาไทยบังคับ จะมุ่งเน้นการฝึกทักษะทางภาษา คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน และหลักภาษา เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาอย่างประสานสัมพันธ์ และมีประสิทธิภาพตามควรแก่วัย และศักยภาพของผู้เรียน ส่วนหลักภาษาก็มุ่งที่จะให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกตเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของภาษาไทยในอันที่จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจและเกิดความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้สามารถนำหลักหรือข้อสังเกตไปใช้เพื่อให้เกิดผลในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

ในการนำหลักสูตรไปดำเนินการใช้นั้น มีองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้จะต้องคำนึงถึงและทำความเข้าใจให้แจ่มแจ้ง เพื่อที่จะสามารถนำเอาหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร องค์ประกอบที่สำคัญดังกล่าวนี้ได้แก่ จุดหมายหรือจุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ซึ่งกระบวนการทั้ง 3 นี้ถือว่าเป็นกระบวนการที่จะต้องทำต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลาที่หลักสูตรดำเนินการใช้อยู่

ความมุ่งหมายในการสอนภาษาไทย

ในด้านความมุ่งหมายของการสอนภาษาไทย หน่วยศึกษานิเทศกรรมสามัญศึกษา (2524 : 9) ได้เสนอแนวการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ไว้ สรุปได้ว่าหลักสูตรฉบับนี้ ต้องการสอนให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ครูภาษาไทยต้องสอนคนมิใช่สอนหนังสือ คือสอนโดยยึดตัวผู้เรียนเป็นหลัก ครูต้องมีจุดประสงค์ในการสอนอย่างชัดเจน เป็นแนวทางสำหรับจัดการสอนและกิจกรรม

โน้มนำผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ได้ครบถ้วน อันจะนำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตรในที่สุด นอกจากนี้ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2520 : 5) ยังได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ว่า

ความมุ่งหมายโดยทั่วไปของการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ย่อมมุ่งที่จะส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง ใช้ภาษาเป็นเครื่องช่วยในการคิดหาเหตุผลและใช้ดุลยพินิจของตนได้ สามารถใช้ภาษาไทยเป็นสื่อในการติดต่อและเป็นเครื่องช่วยในการประกอบอาชีพ ในด้านทัศนคติก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ทำอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษา อันเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยที่จะต้องศึกษาและเชิดชู ให้เข้าใจคุณค่าของศิลปะในการใช้ภาษาไทย เพื่อแสวงหาความรู้และความเพลิดเพลินในศิลปะวรรณคดีของชาติ

กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

เนื่องจากหลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคม เมื่อหลักสูตรวิชาภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไป จุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็เปลี่ยนตามไปด้วย จึงมีผลกระทบให้แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยเช่นกัน กล่าวคือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่า มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้องตามความเหมาะสมกับวัยและศักยภาพ มุ่งส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและสังคม กระบวนการเรียนการสอนประกอบด้วยหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน สื่อการเรียน การสอน ได้แก่ หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ คู่มือครู อุปกรณ์การสอน วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะขาดเสียไม่ได้ในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูคือผู้ที่จัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนเพื่อให้เกิดทักษะตามต้องการ ครูจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มุ่งเน้นการฝึกทักษะมิได้มุ่งเน้นเนื้อหาดังเช่นที่เป็นมา กล่าวคือ มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการใช้ทักษะทางภาษา คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนไปพร้อม ๆ กัน สื่อการเรียนวิชาภาษาไทยวิชาบังคับตามหลักสูตรนี้ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้หนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดวรรณวิจิตร เล่ม 1 กับหนังสือเรียนชุดทักษะพัฒนา เล่ม 1

สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หนังสือเรียนชุดวรรณวิจารณ์ เล่ม 2 กับชุดทักษะพัฒนา เล่ม 2 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และหนังสือเรียนชุดภาษาที่จารณ์ เล่ม 1 และเล่ม 2 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การเรียนการสอนอีกรูปประสงค์การเรียนรู้อันแต่ละรายวิชาเป็นหลัก

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งที่ยาก และแตกต่างไปจากการเรียนการสอนวิชาเนื้อหาอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่ายากแก่การควบคุม ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพทางภาษาแตกต่างกันไป ตามประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมและวัย ขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีวิธีเรียนภาษาคด้วยตัวเอง มิได้เรียนจากครูภาษาไทยเท่านั้น ผู้เรียนสามารถเรียนภาษาจากสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นพัฒนาการทางภาษาจึงขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและกระบวนการฝึกทักษะทางภาษา ซึ่งครูผู้สอนก็จำเป็นต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้น่าเรียน จัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเกิดพัฒนาการทางภาษาให้มากที่สุด

การวัดและการประเมินผลวิชาภาษาไทย

การวัดและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน โดยเฉพาะการวัดผลทางการศึกษาเกี่ยวกับสติปัญญาผู้เรียน ซึ่งเป็นค่านามธรรม การวัดผลจะต้องมีความแม่นยำเที่ยงตรง ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องมีวิธีวัดที่เหมาะสม ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ส่วนการประเมินผลนั้นสามารถทำได้ 3 ระยะ ดังที่ สุจินต์ วิสวธีรานนท์ (2523 : 228-229) กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินผลก่อนการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนเพื่อให้ทราบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเบื้องต้นเพียงพอที่จะศึกษาเรื่องที่สอนหรือไม่
2. การประเมินผลระหว่างการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบผู้เรียนเรียนรู้ถูกต้องหรือไม่ ผู้สอนจะได้สอนซ่อมเสริมให้ในส่วนที่บกพร่องอย่างถูกต้อง
3. การประเมินผลหลังจากจบการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อสรุปผลว่า การเรียนการสอนในบทเรียนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ มักใช้ตอนท้ายภาคเรียน หรือเมื่อจบหน่วยการเรียน

ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรม-
 หารย์ (2523 : 235-236) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวัดและประเมินผลการสอนภาษา
 ไทยไว้ว่า

1. เพื่อทดสอบความรู้ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ตนจะสอนว่ามีความรู้
 เกินมากน้อยเพียงใด เป็นการทดสอบก่อนที่จะลงมือสอน การทดสอบแบบ
 นี้จะช่วยให้ครูได้ทราบว่าเด็กนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถทางภาษา
 ในด้านไหนมากน้อยเพียงใด เมื่อครูทราบพื้นความรู้ของนักเรียนแล้วจะได้
 สามารถเริ่มสอนได้ถูก ไม่ใช่เริ่มสอนโดยวิธีเดาสุ่มไปตามความคิดของตน
 เอง
2. เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถทางภาษาของ
 นักเรียนเอง ในกรณีนี้หากโรงเรียนใดมีโครงการที่จะจัดสอนภาษาไทย
 โดยวิธีแบ่งเด็กตามความสามารถก็อาจจะทำได้
3. เพื่อวัดพัฒนาการและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาไทยของนักเรียน
 ว่าได้มีความก้าวหน้าและเกิดการเรียนรู้ขึ้นมากน้อยเพียงใด
4. เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบว่าการสอนของตนมีประสิทธิภาพหรือไม่
 มากน้อยเพียงใด จะได้ปรับปรุงการสอนให้ประสบผลดียิ่งขึ้น
5. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ เป็น
 การทราบความก้าวหน้าและจุดบกพร่องของตนเอง และปรับปรุงวิธีการ
 เรียนของตนเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
6. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พิจารณาว่านักเรียนแต่ละคนมีข้อบกพร่องทางการ
 เรียนภาษาไทยในด้านใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ช่วยแก้ไขและสอนซ่อมเสริม
 ให้ดีขึ้น
7. เพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียน เกิดความสนใจและมีความกระตือ-
 รือร้นในการเรียนภาษาไทย
8. เพื่อทราบทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย และหาทาง
 ช่วยเหลือให้นักเรียนมีทัศนคติดีขึ้น
9. เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของนักเรียน ทั้งนี้
 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาในด้านการเลือกวิชาเรียนในสาขา
 วิชาภาษาไทยต่อไป
10. เพื่อปรับปรุงวิธีการทดสอบและข้อทดสอบให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่มีต่อการเรียนการสอน กานดา

ทูลลากทวิ (2528 : 3-4) โค้สรูปประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษาครั้งนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้สอน
  - 1.1 ทราบพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียน ช่วยในการจัดการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
  - 1.2 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดและปรับปรุงเป้าหมายตามความเป็นจริง สำหรับผู้เรียนแต่ละระดับ
  - 1.3 ผู้สอนทราบว่าใครสอนให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด
  - 1.4 ช่วยในการประเมินและปรับปรุงเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ
  - 1.5 ทำให้ทราบระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในระยะต่าง ๆ ของการ เรียน
  - 1.6 ช่วยเป็นแนวทางในการให้อันดับคะแนนของผู้เรียนด้วย
  - 1.7 ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลื่อนชั้นเรียน
2. ประโยชน์ต่อผู้เรียน
  - 2.1 ช่วยให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์ของผู้สอน
  - 2.2 ช่วยเพิ่มแรงจูงใจแก่ผู้เรียน
  - 2.3 ส่งเสริมและปลูกฝังให้เป็นผู้ที่มีนิสัยในการเรียนที่ดีขึ้น
  - 2.4 ช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าเก่งหรืออ่อนในวิชาใด
3. ประโยชน์ในการแนะแนว ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลจะช่วยให้ ผู้เรียนได้ทราบสถานภาพของตนเอง จะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาส่วนตัว การเลือกอาชีพ การศึกษาต่อ
4. ประโยชน์ในการบริหาร ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลจะเป็นข้อมูล ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Making)

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในทางการศึกษาเชื่อว่า ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นตัวบ่งชี้ คุณภาพของการศึกษา การวัดและประเมินผลจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนทราบพัฒนาการของตน และผู้สอนสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนได้ อย่างถูกต้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฟัง

ความหมายและความสำคัญของการฟัง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการฟังไว้หลายประการ ดังนี้

ฐปะปะนี๋ นาคทรพ และประกาศรี สีหอำไพ (2520 : 14) กล่าวว่า "การฟัง คือ การได้ยินโดยตั้งใจ" ส่วน บันลือ พฤษะวัน (2522 : 33) ได้ให้ความหมายของการฟังไว้ว่า

การฟัง หมายถึง การได้ยินโดยมีความตั้งใจจะรับและเกิดความเข้าใจ ตามเจตนาที่อีกฝ่ายหนึ่งสื่อมา ส่วนการได้ยินนั้นหาได้มีความตั้งใจหรือสนใจ เป็นทุนไม่... ความหมายของการฟังลึกซึ้งกว่ามาก ดังนั้น เมื่อเราต้องการ จะให้ใครฟังเราพูด เราจึงต้องทำให้หรือมีวิธีการที่จะทำให้เขาสนใจ ตั้งใจ ที่จะฟัง หากปราศจากความตั้งใจหรือสนใจแล้ว ก็คงเป็นการได้ยินเท่านั้น

ฉัตรภา บุญนาค (2522 : 297) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า

การฟังมิได้มีความหมายเพียงได้ยินเท่านั้น แต่หมายถึง การได้ยินอย่าง รู้เรื่องและเข้าใจความหมายของเสียงที่ได้ยินตรงตามจุดประสงค์ของ ผู้เปล่งเสียงนั้น ในขั้นสูงขึ้นไป การฟังยังหมายถึงรวมถึงการรู้จักใช้วิจารณ- ญาญว่าสิ่งที่ได้ยินนั้นควรเชื่อหรือไม่ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ได้อย่างไร

แมรี เอส เท็มเพอร์ลี และวิลกา เอ็ม ริเวอร์ส (Mary S. Temperly and Wilga M. Rivers 1978 : 63) กล่าวถึงการฟังว่า การฟังเป็น กระบวนการร่วมกันระหว่างการรับรู้ (Perception) และความรู้ทางภาษา

จอห์น ดี สแตมเมอร์ (John D. Stammer 1977 : 661) ได้กล่าวถึงการฟังว่า มีส่วนประกอบอยู่ 3 ประการ คือ

1. การได้ยินเสียง (Hearing) เป็นการกระทำที่ไม่ตั้งใจ บางครั้ง ก็ไม่มีความหมาย เช่น เสียงแตรรถยนต์ เสียงคุย เป็นต้น
2. การฟัง (Listening) เป็นการกระทำอย่างตั้งใจ สามารถที่จะ จับความหมายของสิ่งที่ได้ฟังนั้นได้
3. การตีความ (Auding) เป็นการฟังเพื่อเข้าใจความหมาย ผู้ฟัง ต้องมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วยจึงจะเข้าใจความหมาย

แฮร์รี เอ กรีน และวอลเตอร์ ที เฟ็ทท์ (Harry A. Greene and

Walter T. Petty 1971 :163) กล่าวถึงการฟังว่า การฟังนั้นมีความหมายมากกว่า การได้ยิน การฟังนั้นต้องการความตั้งใจในการฟังเพื่อให้ได้ความหมาย และมีปฏิริยาต่อสิ่งที่ฟังด้วยกระบวนการของการฟังมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การได้ยิน (Hearing)
2. ความเข้าใจ (Understanding)
3. การประเมิน (Evaluating)
4. การมีปฏิริยาโต้ตอบ (Responding)

เมื่อได้ยินคำหรือประโยค ผู้ฟังจะพยายามเข้าใจความหมายของข้อความนั้น ประเมินสิ่งที่ฟัง และมีปฏิริยาโต้ตอบสิ่งที่ฟังด้วยการแสดงออกมาทางสีหน้า ท่าทาง หรือคำพูด

วิลกา เอ็ม รีเวอร์ส (Wilga M. Rivers 1980:16) ให้ความหมายของการฟังว่า การฟังเป็นทักษะที่สร้าง ความหมาย (Creative Skill) กล่าวคือ เมื่อได้ยินเสียงผู้ฟังจะอาศัยคำ การเรียงลำดับคำและน้ำเสียงที่ได้ยินมาสร้าง ความหมาย การสร้าง ความหมายนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. การชี้แนะทางภาษาศาสตร์ หมายถึงสิ่งที่ผู้ฟังได้ฟังผ่านหู ทั้งสำเนียง คำและการจัดเรียงคำออกมาเป็นคำพูด ผู้ฟังไม่จำเป็นต้องฟังสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมาทั้งหมด แต่ผู้ฟังจะสามารถสร้างข้อความที่ตามมาได้หมดจากคำพูดในตอนต้น
2. สถานการณ์ในการพูดที่มีผลต่อการรับฟังของผู้ฟังคือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ผู้ฟังได้ยิน สิ่งที่ใก้ถูกนำมาพูด และสิ่งที่ผู้ฟังคาดว่าจะได้ยินต่อไป
3. ความเข้าใจข่าวสารของผู้ฟังขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้พูด ทัศนคติ และจุดมุ่งหมายของการพูด ผู้ฟังอาจยึดตัวชี้แนะทางเสียง (Sound Signal) ของผู้พูด ที่มีความหมาย ซึ่งจะทำความหมายของสิ่งที่ได้ยินแตกต่างกันไปตามสถานการณ์

จากความหมายของการฟังดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น พอจะสรุปได้ว่า การฟัง เป็นการได้ยินอย่างรู้เรื่อง เนื่องจากมีความตั้งใจและเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน ทำให้สามารถนำสิ่งที่ได้ยินนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด

การฟังเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่ง นักเรียนเริ่มเรียนรู้อาษาตามธรรมชาติ โดยเริ่มต้นที่การฟังเป็นอันดับแรก ดังที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2523 : 78) ได้สรุปความสำคัญของการฟังไว้ว่า

ทักษะการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญมากทักษะหนึ่ง ทั้งนี้เพราะได้มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยี สื่อสารมวลชน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก

นอกจากนี้ ฆะอบ โปษกฤษณะ (2526 : 183) ได้เน้นความสำคัญของการฟังว่า "การฟังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญญา เกิดความรอบรู้ เฉลียวฉลาด ในสมัยโบราณเมื่อยังไม่มีการพิมพ์หนังสือ การฟังเป็นจุดเริ่มต้นที่จะก่อให้เกิดปัญญา และหัวใจนักปราชญ์ข้อแรกก็คือการฟัง" ส่วน สนิท ตั้งทวี (2529 : 58) กล่าวถึงความสำคัญของการฟังว่า "การฟังเป็นส่วนสำคัญของการคิดและการพูด ผู้ที่มีความสามารถในการฟังย่อมช่วยให้การคิดและการพูดมีประสิทธิภาพตามไปด้วย"

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า การฟังมีความสำคัญต่อมนุษยชาติมาก เพราะเป็นรากฐานในการเรียนรู้และเข้าใจภาษาใดก็ จนสามารถสื่อความหมายกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระดับของการฟัง

กาญจนา นาคสกุล และคณะ (2524 : 360-361) และวิจิตรา แสง-พลสิทธิ์ และคณะ (2522 : 17) ได้ให้ความเห็นสอดคล้องกัน โดยแบ่งการฟังออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. การฟังเพื่อจับใจความสำคัญ เป็นขั้นที่ต้องมีสมาธิเพื่อช่วยการทำงาน ของสมองให้บันทึกจดจำเรื่องราวที่ได้ฟังอย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกให้เข้าใจได้รวดเร็ว ฟังเพียงครั้งเดียวพอจะจับใจความได้
2. ฟังอย่างมีวิจารณญาณ เป็นขั้นที่ต้องใช้ความคิด ไตร่ตรอง วิพากษ์วิจารณ์ ว่า เรื่องที่ได้ฟังเชื่อถือได้หรือไม่ ในขั้นนี้จะทำได้ดีหากฟังแล้วรับข้อมูลได้เร็ว สามารถ จับทัศนคติของผู้พูดได้ว่า เป็นกลางหรือเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

3. นำคุณค่าของสิ่งที่ได้ฟังไปใช้ประโยชน์

อัฏฐลี ลีสวรรค์ (2522 : 6) ได้แบ่งกระบวนการฟังออกเป็น 6 ชั้น คือ

1. ชั้นได้ยิน เป็นขั้นต้นของการฟัง
2. ชั้นแยก เป็นขั้นของการแยกเสียง แยกพยางค์โดยใช้ความสามารถของผู้ฟัง แยกแยะว่าเสียงที่ได้ยินนั้นเหมือนกันหรือต่างกัน
3. ชั้นยอมรับ เป็นขั้นที่ผู้ฟังอาจยอมรับหรือปฏิเสธว่า ข้อความที่ได้ยินสื่อความหมายได้ในภาษา
4. ชั้นตีความ เป็นขั้นที่ผู้ฟังแปลความหมาย หรือตีความหมายของประโยคหรือสิ่งที่ได้ยินได้ฟัง
5. ชั้นเข้าใจ เป็นขั้นที่ผู้ฟังสามารถเข้าใจความหมายของใจความสำคัญของเรื่องได้อย่างล่องแท้
6. ชั้นเชื่อ เป็นขั้นที่ตัดสินว่า สิ่งที่ได้ยินนั้นมีความจริงเพียงใด เชื่อถือและยอมรับได้หรือไม่

ฐปะนีย์ นาคทรพรท และประภาศรี สิหอ่ำไพ (2520 : 9-10) ได้แบ่งการฟังออกเป็นหลายขั้นตอน สรุปลงดังนี้

1. ชั้นจำและเข้าใจ คือ เมื่อได้ฟังเรื่องแล้วสามารถจำได้และเข้าใจเรื่องที่ได้อ่านนั้น
2. ชั้นจับใจความสำคัญ คือ แยกแยะข้อความที่ไม่สำคัญออกจากเรื่องที่ฟังได้
3. ชั้นประเมินผล คือ ทิจารย์ ไตร่ตรอง ประเมินคำสิ่งที่ได้อ่านนั้นว่าจริงเท็จ น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
4. ชั้นเก็บรวบรวม คือ การนำความรู้ที่ได้รับจากการฟังนั้นรวบรวมจดจำไว้ ซึ่งต้องใช้สมาธิในการฟังมาก
5. ชั้นสรุป คือ สรุปความคิดรวบยอดและรายละเอียดที่สำคัญไว้

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศที่ได้แบ่งลำดับขั้นของการฟังแตกต่างกันไปดังนี้

จอห์น ดี สแตมเมอร์ (John D. Stammer 1977 : 661)

แบ่งการฟังออกเป็น 3 ชั้น คือ

1. การได้ยินเสียง เป็นการฟังอย่างไม่ตั้งใจ บางครั้งก็ไม่มีจุดหมายใด ๆ เช่น เสียงรถยนต์ เสียงดูย
2. การฟัง เป็นการฟังที่ฟังอย่างตั้งใจ สามารถที่จะจับความหมายของสิ่งที่ได้ฟังนั้นได้
3. การฟังที่ต้องมีประสบการณ์ เป็นการฟังเพื่อเข้าใจความหมาย แต่ผู้ฟังต้องมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วยด้วยจึงจะเข้าใจความหมาย

รีเบคกา เอ็ม วาเลตต์ และเรอเน เอส ดีสิค (Rebecca M. Valette and Renee S. Disick 1972:144) ได้แบ่งระดับชั้นของการฟังออกเป็น 5 ระดับ คือ

1. ระดับกลไก เป็นระดับที่ผู้เรียนได้ยินความแตกต่างระหว่างภาษาไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ยิน
2. ระดับความรู้ เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่ไต่ฟัง สามารถทำตามคำสั่งได้
3. ระดับถ่ายโอน เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและคำศัพท์ สามารถตอบคำถามได้ว่าถูกหรือผิด
4. ระดับสื่อสาร เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจคำสั่ง เข้าใจความหมายโดยทั่วไปของข้อความที่มีคำศัพท์ซึ่งไม่คุ้นเคยหรือเป็นศัพท์ใหม่
5. ระดับวิพากษ์วิจารณ์ เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ชนิดของข่าวสารแยกแยะมาตรฐานของภาษา เข้าใจความหมายตรงและความหมายแฝงของข่าวสารที่ไต่ยิน

ราล์ฟ อี เคลล็อก (Ralph E. Kellog 1967 : 130) แบ่งระดับชั้นของการฟังออกเป็น 2 ชั้น คือ

1. ฟังเพื่อเก็บสาระที่สำคัญ
2. ฟังอย่างมีวิจารณญาณ

วิลเลียม เอฟ แมคคี (William F. Mackey 1965 : 261) ได้แบ่ง
การฟังออกเป็น 2 ชั้น คือ

1. การรับรู้ เป็นชั้นที่สามารถแยกแยะเสียงที่เกิดจากการเน้นหนักในคำ
และระดับเสียงสูงต่ำในประโยค
2. ความเข้าใจ เป็นชั้นที่สามารถฟังเสียงต่าง ๆ ได้เข้าใจ รวมทั้ง
การฟังข้อความที่ไต่ขึ้นได้เข้าใจด้วย

ลักษณะการฟังที่ดี

การฟัง เป็นพฤติกรรมที่ต้องฝึกฝนจนเกิดการเรียนรู้ ฉะนั้น การเป็นผู้ฟังที่ดี
นั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนและปรับปรุงทักษะในการฟังของตน การฟังที่ดีนี้ ได้มีผู้เสนอแนะ
ไว้หลายท่าน คือ

บันลือ พุฒชะวัน (2522 : 41) ได้เสนอแนะลักษณะการฟังที่ดี ดังนี้

1. มีสมาธิ หมายถึง มีความตั้งใจ สนใจในเรื่องที่ฟัง
2. ไต่ขึ้นชัดเจน คือ มีประสาทหูดี
3. ติดตามเรื่องที่ฟัง และสามารถลำดับเหตุการณ์ที่ฟังได้ถูกต้อง
4. เข้าใจเรื่องราวที่ผู้พูดพูด โดยอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยแปลความ
5. สามารถจับใจความย่อเรื่องที่ฟังได้ พร้อมทั้งอาจเห็นด้วยหรือโต้แย้ง

โดยการสอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวและบันทึกไว้

6. รู้จักถามความคิดเห็นที่ไม่เข้าใจหรือสงสัย และมีส่วนร่วมในการฟัง
โดยการเสนอแนะ และหาทางยุติข้อขัดแย้งต่าง ๆ
7. รู้จักประเมินเรื่องราวทั้งวิจิตรและวิจารณ์

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (2520 : 15) ได้กล่าวถึง
ลักษณะของการฟังที่ดีว่า

1. สรุปใจความสำคัญได้
2. ติดตามฟังตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ
3. วิเคราะห์หลักคิดหลักและรายละเอียดที่เป็นองค์ประกอบได้

4. จับประเด็นเรื่องใด เข้าใจตัวอย่างใดแจ่มแจ้งและตั้งจุดมุ่งหมายในการฟัง
5. ฟังอย่างสร้างสรรค์ เชื่อมโยงประสบการณ์เก่าใหม่เข้าด้วยกัน
6. ฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ

สนิท ตั้งทวี (2529 : 60-61) ได้กล่าวถึงลักษณะการฟังที่ดีไว้ว่า

การฟังที่ดีต้องมีสมาธิในการฟัง มีความสนใจในเรื่องที่ฟัง ฟังด้วยความพยายาม และตั้งใจฟังอย่างสำรวมโดยมารยาทอันดีงาม ต้องวางใจเป็นกลาง มีการตั้งจุดมุ่งหมายในการฟัง เมื่อฟังแล้วต้องจับประเด็นสำคัญให้ได้ นอกจากนี้ผู้ฟังยังต้องให้เกิดยริศมิตผู้พูด และวิเคราะห์เจตนาของผู้พูดว่า ผู้พูดมีเจตนาอย่างไร ไม่จับผิดผู้พูด

จะเห็นได้ว่า การเป็นผู้ฟังที่ดีนั้น มีลักษณะควรฝึกฝนอยู่หลายประการ ได้แก่ การมีสมาธิในการฟัง การจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟัง และการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่ฟัง

การสอนทักษะการฟัง

นอกจากความรู้เกี่ยวกับระบียบของการฟังแล้ว ผู้สอนควรมีความรู้ในเรื่องวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสอนทักษะการฟังนั้น ได้มีผู้เสนอแนะไว้ ดังนี้

แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro 1979 : 12) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถวิสัยในการสื่อสารด้านทักษะการรับสาร ซึ่งได้แก่ทักษะการฟังไว้ดังนี้

1. นำเรื่องราวที่นักเรียนได้ฟังมาเรียบเรียงใหม่ให้ง่ายขึ้น แล้วตั้งคำถาม
2. ให้นักเรียนฟังประโยคหรือข้อความสั้น ๆ แล้วถามเกี่ยวกับข้อความว่า ใช้ภาษาซึ่งเป็นทางการหรือไม่ และบอกข้อความสำคัญของเรื่องใด
3. ให้นักเรียนฟังการสนทนาสั้น ๆ แล้วให้บอกว่าคำสนทนาใดตอบกันนั้นเหมาะสม เป็นที่ยอมรับในสังคมหรือไม่
4. ให้นักเรียนฟังบทสนทนา แล้วให้บอกว่่าบทสนทนาที่ใดฟังนั้นเหมาะสมกับ

กับสถานการณ์หรือไม่

5. ให้นักเรียนฟังบทสนทนา แล้วให้บอกถึงสถานการณ์นั้นว่าเกิดขึ้นที่ใด ทัศนคติของผู้พูดและผู้ฟังมีต่อกันอย่างไร จุดประสงค์ของการสนทนาคืออะไร

วิลเบิร์ต โพรโนวอสต์ และหลุยส์ คิงแมน (Wilbert Pronovost and Louise Kingman 1977 : 16-19) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนทักษะการฟังไว้ว่า เพื่อให้นักเรียนซาบซึ้งต่อการฟัง ครูไม่ควรพูดให้นักเรียนฟังแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ควรจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วย เช่น

1. ให้นักเรียนแสดงละครเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ และบุคคลสำคัญ ๆ ในประวัติศาสตร์
2. ให้ตั้งกลุ่มอภิปราย
3. ให้ฟังบทสนทนาจากเรื่องบันทึกเสียง
4. ให้ฟังโคลงกลอน
5. ให้นักเรียนรายงานผลการสังเกตหรือการทดลองให้เพื่อน ๆ ฟัง พร้อมทั้งแสดงแผนภูมิ หรืออุปกรณ์อื่น ๆ ประกอบ
6. จัดเกม เช่น ให้นักเรียนเดินรำ โดยการฟังคำอธิบายวิธีเดินรำที่ละขั้น ว่าดำเนินไปอย่างไร
7. ให้นักเรียนเล่านิทานโดยใช้หุ่นประกอบ หลังจากนั้นอาจตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้ฟังจากละคร

อย่างไรก็ตาม ในการจัดกิจกรรมหรือการเลือกวัสดุอุปกรณ์มาสอนนักเรียนนั้น ครูควรดูให้เหมาะสมกับวัยและระดับของนักเรียนด้วย

การวัดและประเมินผลการฟัง

เนื่องจากการทดสอบเป็นส่วนหนึ่งที่จะบอกได้ว่า การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายหรือไม่ ซึ่งได้มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทดสอบทักษะการฟังไว้หลายแนวด้วยกัน ดังนี้

เดวิด พี แฮร์ริส (David P. Harris 1974 : 32-40) ได้แบ่ง

ลักษณะของการทดสอบการฟังไว้ดังนี้

1. ทดสอบการจำแนกเสียง แบ่งชนิดของการทดสอบได้เป็น 2 แบบ คือ
  - 1.1 การทดสอบการจำแนกเสียงที่แตกต่างกันในระดับคำ
  - 1.2 การทดสอบการจำแนกเสียงเมื่ออยู่ในบริบท
2. ทดสอบความเข้าใจในการฟัง ซึ่งแบ่งชนิดของการทดสอบได้ดังนี้
  - 2.1 การฟังคำสั่งและการปฏิบัติตาม
  - 2.2 การตอบคำถามที่ได้ยินและขยายความประโยคนอกเล่าที่ได้ยิน
  - 2.3 การฟังบทสนทนาสั้น ๆ แล้วตอบคำถาม
  - 2.4 การฟังคำบรรยาย แล้วตอบคำถาม

รีเบคกา เอ็ม วาเลตต์ และเรอเน เอส คีลิก (Rebecca M. Valette and Renee S. Disick 1972:141-148) ได้จัดระดับขั้นของพฤติกรรมในการทดสอบการฟังไว้ 5 ขั้น คือ

ระดับที่ 1 ทักษะด้านกลไก (Mechanical Skills) เป็นการวัดความสามารถในการได้ยินความแตกต่างระหว่างภาษาของผู้เรียนกับภาษาต่างประเทศ แม้จะไม่เข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ยิน การทดสอบนี้ให้นักเรียนแยกเสียงที่ได้ยินว่าเหมือนหรือแตกต่างกัน แยกระดับเสียงสูงต่ำในประโยค และทดสอบความสามารถในการฟังเสียงเน้นหนักในคำ

ระดับที่ 2 ความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนที่จะเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่ได้เรียน การทดสอบนักเรียนคือให้จับคู่ประโยคที่ได้ยินกับรูปภาพ ข้อความที่ได้ยินจะเป็นข้อความที่มีความยาวข้อความละ 1 ประโยค

ระดับที่ 3 การถ่ายโอน (Transfer) เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนว่าเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและศัพท์ สามารถตอบคำถามได้ว่าถูกหรือผิด สามารถเลือกข้อความหรือคำตอบที่เหมาะสมกับคำถาม และสามารถเข้าใจข้อความที่มีหลาย ๆ ประโยค การทดสอบก็เป็นการทดสอบความเข้าใจศัพท์ ความรู้ทางไวยากรณ์ และการทดสอบโดยให้นักเรียนฟังข้อความสั้น ๆ แล้วตอบคำถาม

ระดับที่ 4 การสื่อสาร (Communication) เป็นการวัดความสามารถว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจคำสั่งหรือไม่ การทดสอบก็ให้นักเรียนฟังข้อความที่มีคำศัพท์ที่นักเรียนไม่เคยได้ยินมาก่อน แล้วให้ตอบคำถามหรือข้อความที่ได้ยิน

ระดับที่ 5 การวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism) เป็นการวัดความสามารถว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจและบอกได้ว่าภาษาที่ได้ยินอยู่ในระดับใด สามารถเข้าใจความรู้สึก อารมณ์ของผู้พูดซึ่งแทรกอยู่ในน้ำเสียง สามารถประเมินภาษาที่ได้ยินว่าเหมาะสมหรือไม่ในการสื่อความคิด ให้นักเรียนบอกจากเสียงที่ได้ยินว่า ผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไร และให้นักเรียนฟังบทสนทนาในรูปแบบต่าง ๆ กัน แล้วให้นักเรียนบอกว่า การสนทนาที่นักเรียนได้ยินนั้นเป็นการสนทนาอย่างเป็นทางการ (Formal) หรือเป็นการสนทนาของคนที่รู้จักสนิทสนมกัน (Familiar) หรือเป็นภาษาที่ไม่สุภาพ (Impolite)

กล่าวโดยสรุปคือ ในการทดสอบฟังนั้น สามารถจะแบ่งพฤติกรรมการฟังออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับความรู้ความจำ และระดับความเข้าใจ ในระดับความรู้ความจำนั้น เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถแยกแยะได้ว่าเสียงนั้นแตกต่างจากเสียงอื่นที่ได้ยินอย่างไร ซึ่งเป็นความสามารถขั้นพื้นฐานในระดับต้นหรือระดับพื้นฐาน ส่วนความสามารถในการฟังระดับสูง คือ ระดับความเข้าใจ ผู้เรียนจะต้องรับรู้การสื่อความหมายของภาษาที่ได้ฟังได้ในทันที ซึ่งเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตจริง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพูด

ความหมายและความสำคัญของการพูด

ความหมายของการพูดได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

นิพนธ์ ศศิธร และคณะ (2524 : 11) ให้ความหมายว่า "การพูด เป็นการติดต่อสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ด้วยการใช้สัญลักษณ์คือ เสียง ภาษา ท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและความเข้าใจจากผู้พูดไปยังผู้ฟังให้เป็นที่เข้าใจกัน"

สวนิต ยมาภัย และฉรินันท์ อนวัชศิริวงศ์ (2526 : 1) ให้ความหมายว่า "การพูด เป็นการใช้น้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการ ถ่ายทอดความคิด ความรู้

ความรู้สึกและความต้องการของผู้พูด โดยให้ผู้ฟังรับรู้และเกิดการตอบสนอง"

นั่นหา ชุนภักดิ์ (2528 : 1) ให้ความหมายว่า "การพูด เป็นการแสดง หรือถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึกและความต้องการของผู้พูดออกมาโดยอาศัย ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาท่าทาง ทำให้ผู้ฟังได้ยินและเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด จนสามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบให้ผู้พูดทราบจนเป็นที่เข้าใจกันได้"

สมปราชญ์ อัมมะพัน (2529 : 3) ให้ความหมายว่า "การพูดเป็นพฤติกรรม ธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ใช้เป็นเครื่องช่วยในการสื่อความหมายซึ่งกันและกัน โดยใช้เสียง รหัส หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความรู้สึก ความคิดเห็น และ ความต้องการจากผู้พูดไปยังผู้ฟัง ให้ได้ผลตรงตามความมุ่งหมาย"

กล่าวโดยสรุป การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก หรือความต้องการด้วยเสียง ภาษา และกิริยาท่าทาง เพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเข้าใจ ความความมุ่งหมายของผู้พูด

การพูดเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในทุกสิ่งที่ปรารถนา การพูดยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น มีบทบาทมากในทุก ๆ สาขา เช่น การศาสนา และทาง ธุรกิจ การเมือง การบริหารงานต่าง ๆ กมล การฤศล (2529 : 3) ได้กล่าวถึง บทบาทของการพูดว่า

การพูดมีบทบาทมากในทุก ๆ สาขา เช่น การศาสนา ธุรกิจ เกี่ยวกับศาสนา นักพูดที่ยิ่งใหญ่คือพระพุทธเจ้าและพระเยซูคริสต์ ท่านไมโครสอนประชาชนด้วย การเขียน แต่ท่านทั้งสองตรัสด้วย "คำพูด" เป็นที่เลื่อมใสแก่ผู้ใดฟังเป็นอย่างมาก นักพูดที่ดีนั้นย่อมสามารถนำตัวของเขาเองขึ้นสู่ตำแหน่งฐานะการงาน หรือ บรรลุผลสำเร็จต่าง ๆ ได้มากต่อมาก โดยที่ความรู้ความสามารถอย่างเดียว หาเพียงพอแก่การที่จะชักจูงเขาขึ้นไปสู่ความสำเร็จนั้น ๆ ไม่

จะเห็นได้ว่าการพูดต้องใช้อยู่เสมออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ตลอดชีวิต ไม่ว่า บ้านมนุษย์สัมพันธ์ บ้านธุรกิจการงาน หรือด้านกิจวัตรประจำวันที่ต้องติดต่อเกี่ยวข้องกับคน และสังคมต่าง ๆ คำพูดของบุคคลต่าง ๆ สามารถบ่งชี้ถึงพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น สติปัญญา รสนิยมและระดับจิตใจของบุคคลนั้นได้ การพูดจึงสำคัญต่อบุคคล

ในด้านการศึกษาในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ ตลอดจนการประกอบธุรกิจ
ต่าง ๆ

องค์ประกอบของการพูด

การพูดเป็นทักษะที่มีความซับซ้อน ใ้มีผู้วิเคราะห์ถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ไว้
ดังนี้

เดวิด พี แฮร์ริส (David P. Harris 1969:81-82) แยกองค์
ประกอบของการพูดไว้ดังนี้

1. การออกเสียง (Pronunciation)
2. ไวยากรณ์ (Grammar)
3. คำศัพท์ (Vocabulary)
4. ความคล่องแคล่ว (Fluency)
5. ความเข้าใจ (Comprehensibility)

วอลเตอร์ เอช บาร์ทซ์ (Walter H. Bartz 1979 : 18-22)
แยกองค์ประกอบของการพูดไว้ 5 ประการ คือ

1. ความคล่องแคล่ว (Fluency)
2. ความเข้าใจ (Comprehensibility)
3. ปริมาณของข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้ (Amount of Communication)
4. คุณภาพของข้อความที่สามารถนำมาสื่อสาร (Quality of
Communication)

5. ความพยายามในการสื่อสาร (Effort to Communicate)

กล่าวโดยสรุปแล้ว องค์ประกอบที่สำคัญในการพูดนั้นแบ่งได้ดังนี้

1. การออกเสียง (Pronunciation)
2. ความคล่องแคล่ว (Fluency)
3. ความสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ (Comprehensibility)
4. ปริมาณของข้อมูลที่สามารถสื่อสารได้ (Amount of Communication)

5. คุณภาพของข้อความที่สามารถนำมาสื่อสารได้ (Quality of Communication)

6. ความพยายามในการสื่อสาร (Effort to Communicate)

ความสามารถในการพูด

รีเบคกา เอ็ม วาเลตต์ (Rebecca M. Valette 1977:120) เน้นถึงความสามารถในการพูดว่ามีใช้เพียงการออกเสียงพูด ออกเสียงสูงต่ำในประโยค หากจะต้องทำให้ผู้อื่นเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด และยังคงมีการเลือกใช้สำนวนภาษาพูดที่ถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาคด้วย

ส่วน แมรี ฟินอคเชียโร และคริสโตเฟอร์ บรูมฟิต (Marry Finocchiaro and Christopher Brumfit 1983:140) ได้เน้นถึงการพูดว่า นอกจากผู้พูดจะต้องมีความรู้ในเรื่องเสียง คำศัพท์ และวัฒนธรรมทางภาษาแล้ว ยังต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ผู้พูดจะต้องกระทำทันทีในเวลาเดียวกัน คือ

1. ต้องคำนึงถึงความคิดที่ผู้พูดต้องการจะแสดงให้รู้ ไม่ว่าจะเป็นผู้เริ่มการสนทนาหรือโต้ตอบการสนทนากับผู้ที่พูดด้วย
2. เปลี่ยนตำแหน่งของลิ้น ริมฝีปาก ขากรรไกร เพื่อทำให้เกิดเสียงที่ต้องการ
3. คำนึงถึงความเหมาะสมของรูปประโยคที่จะพูด ตามลักษณะกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ศัพท์ภาษา และวัฒนธรรมของภาษา
4. คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงลีลาภาษา ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และผู้ฟังที่พูดด้วย
5. เปลี่ยนแนวความคิดในสิ่งที่พูดโดยคำนึงถึงการโต้ตอบของผู้ที่พูดด้วย

การสอนทักษะการพูด

ทักษะการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่มีความซับซ้อน การพูดภาษาเป็นการกระทำอย่างหนึ่งที่ได้มาจากการฝึกฝน ไม่ใช่จดจำบางสิ่งๆ ที่เข้าใจ การสอนพูดนั้นต้องใช้เวลาในการฝึกฝนอันยาวนาน และต้องได้รับการแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (2523 : 90-92) ได้เสนอหลักสำคัญบางประการในการสอนทักษะการพูด พอสรุปได้ดังนี้

1. ก่อนอื่นครูต้องฝึกให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ
2. ชี้แจงและยกตัวอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเห็นว่า การพูดที่มีศิลปะนั้นเป็นเช่นไร ข้อสำคัญคือ ครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ครูควรเป็นผู้มีความสามารถในการพูด เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดเสมอ ๆ หมั่นเลือกสรรสำนวนที่ถูกต้องมาพูด
3. แนะนำมารยาทในการพูดที่เหมาะสมแก่นักเรียน
4. ฝึกการพูดอย่างมีเหตุผล มีน้ำหนัก น่าฟัง น่าเชื่อถือซึ่งจะทำให้บุคลิกของผู้พูดดีขึ้น
5. ฝึกให้นักเรียนพูดด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจนชัดคำ รู้จักจังหวะและวรรคตอนของการพูดที่ดี รู้จักเน้นเสียงสูงต่ำ และรู้จักเน้นใจความสำคัญ
6. ในการสอนทักษะการพูดนั้น ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกเด็กให้ทั่วถึงทั้งเด็กที่มีความสามารถในการพูดและเด็กที่มีปัญหา โดยให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหาเป็นพิเศษด้วย
7. ควรให้เด็กรู้จักประเมินการพูดของตนเอง และของผู้อื่นด้วย
8. ฝึกให้เด็กได้พูดหลาย ๆ อย่าง หลาย ๆ แบบ และจัดกิจกรรมที่จะฝึกทักษะการพูดให้เด็กมาก ๆ

นอกจากนี้ วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ และคณะ (2522 : 74) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกทักษะการพูดว่า

การฝึกทักษะการพูด ควรจะได้พูดสิ่งที่ง่ายไปก่อน ได้แก่ สิ่งที่รู้แล้วมีประสบการณ์แล้ว เพราะจะก่อให้เกิดความมั่นใจ เมื่อเตรียมเรื่องเรียบร้อยแล้วเริ่มฝึกด้วยการปรับปรุงเสียงให้เข้ากับข้อความ ฝึกกลมกลืนกับหน้าตาท่าทาง เราจะต้องหัดพูดดัง ๆ เพื่อสังเกตดูว่าสิ่งเหล่านี้เหมาะสมกลมกลืนกันเพียงใด การพูดจำต้องอาศัยการฝึกฝนหาความรู้ความชำนาญว่าทำอย่างไรจึงจะพูดได้จับใจคน

ในการเรียนการสอนทักษะการพูดนั้น กุหลาบ มัลลิกะมาส (2514 : 38-39) ได้เสนอแนวทางการฝึกฝนการพูดในค่านต่าง ๆ ที่น่าสนใจ คือ

ก. การแนะนำบุคคลต่อที่ประชุม

ในการแนะนำบุคคลต่อที่ประชุมนั้น ใ้บอกชื่อ นามสกุลอย่างชัดเจน แล้วอธิบายเกี่ยวกับบุคคลนั้น ๆ พร้อมทั้งชี้แจงคุณสมบัติบางประการอย่างสั้น ๆ เว้น คำกล่าวที่ก่อให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้แนะนำ และเว้นการยกย่องจนเกินควร

ข. การแนะนำตนเองต่อที่ประชุม

ในการแนะนำตนเองต่อที่ประชุมนั้น ใ้บอกชื่อนามสกุลอย่างชัดเจน อธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองตามสมควรให้เหมาะแก่กาลเทศะและผู้ฟัง ไม่ยกตน หรือถ่อมตนจนเกินไป

ค. การปฏิบัติสนทนา

ในการปฏิบัติสนทนาใ้บอกชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ถ้าเป็นเรื่องแปล บอกชื่อผู้แปล บอกประเภทของหนังสือว่าเป็นหนังสือประเภทใด จากนั้นเล่าเรื่องย่อ แล้วบอกตอนที่ผู้ปฏิบัติสนทนาที่สุดหรือเห็นว่าดีที่สุด

ประภาสรี สีหอำไพ (2524 : 322-323) ได้กล่าวถึงกิจกรรมในการฝึกทักษะการพูด สรุปได้ว่า กิจกรรมในการฝึกทักษะการพูดนั้น สามารถจัดได้หลาย ๆ กิจกรรม ทั้งนี้ควรควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการพูดด้วย เช่น พูดเพื่อความบันเทิง เพื่อเสนอสารหรือเพื่อโน้มน้าวใจ การจัดกิจกรรมฝึกทักษะการพูดนั้นอาจจัดได้ดังนี้

1. ฝึกสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
2. ฝึกตอบคำถามง่าย ๆ สั้น ๆ รายบุคคล
3. ฝึกเรียงความปากเปล่าและเล่าเรื่อง
4. ฝึกถกถวญแนะนำบุคคล
5. ฝึกตีความสำนวนโวหาร หรือข้อความจากรรณคดี
6. วิจารณ์การพูดของเพื่อนเพื่อแก้ไขและวางเกณฑ์การพูด
7. แบ่งกลุ่มนักเรียนฝึกอภิปรายและโต้วาที
8. ฝึกเป็นโฆษกวิทยุ หรือพิธีกร
9. ฝึกการแสดงบทบาท การพูดในการแสดงละคร
10. ประกวดสุนทรพจน์

11. มีกิจกรรมบทความ ข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ
12. มีกิจกรรมสัมภาษณ์
13. มีกิจกรรมพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น ประกาศ กล่าวปราศรัย กล่าวอวยพร กล่าวต้อนรับ

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเรียนการสอนทักษะการพูดสัมฤทธิ์ผลเป็นที่น่าพอใจ ครูควรให้เด็กตระหนักถึงลักษณะของผู้พูดที่ดี คือ ต้องมีสุขภาพจิตดี แต่งกายดี ความรู้ ความจำดี หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใส กิริยาท่าทางดี พูดชัดเจน แสดงท่าทางประกอบพอสมควร กล่าวพูดกล่าวปราศรัย ในส่วนตัวครูผู้สอนนั้น จะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ ดังที่ คาร์ล เอฟ โรบินสัน และอัลเบิร์ต บี เบคเคอร์ (Karl F. Robinson and Albert B. Becker 1970:21) ได้เสนอแนะการพูดสำหรับครูไว้ว่า ครูจะต้องมีความสามารถในการอธิบายสิ่งต่าง ๆ ได้ดี สามารถสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจ มีอารมณ์ขัน เป็นมิตร แสดงออกซึ่งความจริงใจและใช้ภาษาได้ดี ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะช่วยให้ครูประสบผลสำเร็จในการสอนทักษะการพูดเป็นอย่างดี

การวัดและประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษาของนักเรียนนั้นทำได้หลายแบบ นอกเหนือจากการสังเกต กล่าวคือ ครูอาจวัดผลการศึกษาของนักเรียนโดยการสร้างแบบวัดผลในการวัดผลทุกครั้ง พร้อมทั้งบันทึกเสียง หรือถ่ายวีดิโอเทปไว้ประกอบการวัดผลด้วยก็ได้ จะทำให้นักเรียนทราบข้อบกพร่องให้ดีขึ้น การวัดผลนี้ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลด้วย แต่ที่สำคัญที่สุดคือ จะต้องมีผลการวัดผลทันทีที่นักเรียนฝึกการพูดสิ้นสุดลง เพราะจากการวิจัยของ ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2520 : 69) พบว่า ปัญหาในการวัดผลการศึกษาการพูดคือ มีการวัดผลน้อยครั้ง ครูไม่วัดผลการศึกษาทันที ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีจุดมุ่งหมายในการฝึก และไม่ทราบพัฒนาการในการฝึกการพูดของตนเอง

สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2523 : 97-98) ได้เขียนถึงการประเมินผลการศึกษาว่า ควรสังเกตที่แน่นอน และเสนอเกณฑ์ประเมินผลการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางดังนี้

เกณฑ์ประเมินผลการพูด

ข้อ	รายการ	ดีที่สุด 5	ดี 4	ปานกลาง 3	ไม่ดี 2	ไม่ดีเลย 1
1	น้ำเสียง(แจ่มใส ชัดเจน ค่อย ๆ ง่าย ๆ)					
2	ท่วงที ท่าทาง(ยืน นั่ง การใช้ท่าทาง ฯลฯ)					
3	การแต่งกาย					
4	เนื้อหาสาระ					
5	การเสนอความคิด					
6	เวลาที่ใช้					
7	การใช้อุปกรณ์					
8	มารยาท					
9	ความถูกต้อง(ร ล ความกล้า อักษรวิธี)					
10	จังหวะในการพูด					
11	ภาษา สำนวนที่ใช้					
12	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง					

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

นักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการสอนอ่านได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

จ่านงค์ ทองประเสริฐ (2519 : 45) กล่าวว่า "การอ่านคือกระบวนการว่าตามตัวหนังสือ การดูหรือเข้าใจความหมายจากตัวหนังสือ หรือการสังเกต หรือพิจารณา เพื่อให้เข้าใจ" ซึ่งสอดคล้องกับ ปรีชา ช้างขวัญยืน (2525 : 8-9) ที่กล่าวว่า "การอ่าน คือการถ่ายทอดตัวอักษรออกมาเป็นความคิดด้วยการรับรู้ข้อมูลมาแปลความหมาย และสรุปผลออกมาเป็นความคิดของตัวเอง ทำให้เกิดความเข้าใจ"

ส่วนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2518 : 1-2) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ในหนังสือการใช้ภาษาไทยว่า การอ่าน คือ การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด แล้วนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็นเพียงเสียงที่ใช้แทนของจริงอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจสำคัญของการอ่านอยู่ที่ความเข้าใจความหมายของคำ

บันลือ พุกษะวัน (2522 : 80) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า "การอ่าน หมายถึงการแปลตัวอักษร (สัญลักษณ์) ออกมาเป็นคำพูด (เสียง) และมีความหมายที่จะใช้สื่อความคิดระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน (ผู้ฟัง) ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องออกเสียงก็เข้าใจความหมายกันได้"

ส่วนนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนอ่านและด้าน การอ่านชาวต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

ลาร์รี เอ แฮร์ริส และคาร์ด บี สมิธ (Larry A. Harris and Card B. Smith 1976:56) กล่าวว่า

การอ่านเป็นลักษณะหนึ่งของการสื่อความหมาย เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านในลักษณะของการสื่อความหมายกัน ผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนเป็นภาษาเขียน ตามลักษณะการเขียนของแต่ละบุคคล ส่วนผู้อ่านจะพยายามอ่านเอาความหมายที่ผู้เขียนเขียนไว้ ความสามารถในการเดาความหมายจากสิ่งที่อ่านนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมของผู้อ่านและความรู้ทางภาษาของผู้อ่าน

ฟรายดา คูบิน (Fraida dubin 1982 : 14) กล่าวถึงการอ่านสรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่ซับซ้อนและมีองค์ประกอบและคุณลักษณะมากมายประกอบกัน เช่น องค์ประกอบทางจิตวิทยา สภาพร่างกาย ตลอดจนสภาพสังคมรวมอยู่ด้วย การอ่านจึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการทางภาษาซึ่งต้องรู้ในหลาย ๆ ด้าน

จากความคิดเห็นและคำจำกัดความเกี่ยวกับเรื่อง การอ่านของนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า การอ่านมิใช่เป็นเพียงการออกเสียงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้เขียนหรือตีพิมพ์ขึ้นเป็นภาษาเขียนเท่านั้น แต่สิ่งที่มีความสำคัญในเรื่องของ

การอ่านคือ ความเข้าใจในสิ่งที่อ่านนั่นเอง

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต ต่อความเจริญในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์มาก ทั้งที่ ชวน เพชรแก้ว และคณะ (2522 : 3) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่าน พอสรุปได้ว่า การอ่านหนังสือนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ตากว้างขวางแล้ว คนอ่านจะเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวของโลกปัจจุบัน และอาจเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดความสงบในใจ ส่งเสริมวิจารณ์และประสบการณ์ให้เพิ่มพูนขึ้น

นอกจากนี้ การอ่านทำให้บุคคลเป็นผู้มีค่าในสังคม มีประสบการณ์ชีวิต และช่วยยกระดับของสังคม สังคมใดมีบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการอ่านอยู่มาก สังคมนั้นย่อมจะเจริญพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

สำหรับผู้ที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน การอ่านหนังสือเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ การอ่านในระดับนี้ ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะเน้นการอ่านเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนด้วย โดยต้องมีวิจารณ์ในการอ่านเพื่อพัฒนาความคิด เพิ่มพูนสติปัญญาและกล้าหาญพอที่จะเผชิญกับความยุ่งยากและสับสนของชีวิต

ประเภทของการอ่าน

การอ่านสามารถแบ่งออกเป็นชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ถ้าหากพิจารณาการอ่านโดยจะดูจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เราอาจจะแบ่งการอ่านได้ตามแนวความคิดของ มูรี สุซวีร์น (2526 : 33) ที่ว่าการอ่านมีหลายแบบ แล้วแต่จุดมุ่งหมายของผู้อ่าน เช่น

1. อ่านผ่าน ๆ หรืออ่านเอาเรื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้อ่าน เช่น การพลิกตำราบางเล่ม เพื่อดูว่าเนื้อหาครอบคลุมเรื่องที่จะค้นคว้าหรือไม่ อาจละอ่านเพียงหัวเรื่อง หรืออ่านหน้าสารบัญ หรืออ่านหน้าผนวกท้ายเล่ม เป็นต้น

2. อ่านวิเคราะห์เมื่อมีความประสงค์จะรู้เรื่องโดยละเอียด การอ่านแบบนี้ อาจจะต้องบันทึกเรื่องย่อไว้ด้วย เพื่อทบทวนความจำ

3. อ่านข้อความ เมื่ออ่านรู้เรื่องก็ต้องมีการตีความ ซึ่งการตีความนั้นจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้อ่านหลาย ๆ คนที่อ่านเรื่องเดียวกันแล้วอาจตีความไม่เหมือนกันก็ได้

นอกจากนั้น ยังสามารถแบ่งประเภทการอ่านโดยพิจารณาจากลักษณะการอ่านเป็นหลัก ซึ่งวิจิตร แสงพลสิทธิ์ และคณะ (2522 : 135) ได้แบ่งประเภทของการอ่านออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. การอ่านในใจ เป็นการอ่านเพื่อชวนขบหาความรู้และความเพลิดเพลินให้แก่ตนเอง การอ่านประเภทนี้มุ่งฝึกอัตราเร็วและการจับใจความสำคัญซึ่งเป็นการอ่านที่นับวันแต่จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนให้อ่านเป็น ไม่เพียงแต่อ่านได้หรืออ่านออกเท่านั้น แต่จะมีความสามารถดังต่อไปนี้คือ สรุปความ แปลความ ขยายความ วิเคราะห์คำ และวิเคราะห์ความหรือเนื้อเรื่อง และวิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้

2. การอ่านออกเสียง ได้แก่

2.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นรู้เรื่องและเข้าใจ

2.2 อ่านออกเสียงบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อความไพเราะให้ผู้อื่นเกิดความเพลิดเพลินและความซาบซึ้ง

องค์ประกอบของการอ่าน

ในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้อ่านควรมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของความเข้าใจในการอ่านเสียก่อน

ศรีนวล บุญยวัฒน์ (2517 : 8) ได้กล่าวถึงความเข้าใจในการอ่าน สรุปได้ว่า

1. เข้าใจเรื่องเป็นส่วนรวมได้ถูกต้อง
2. จับใจความสำคัญหรือความคิดสำคัญของผู้เขียนได้
3. แยกแยะออกได้ว่า ข้อความตอนไหนเป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง ตอนไหนเป็นประเด็นสำคัญรองลงมา ตอนไหนเป็นส่วนขยายของใจความสำคัญ หรือ

ตอนไหนเป็นรายละเอียดปลีกย่อย สามารถมองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้อระหว่างใจความสำคัญหรือประเด็นสำคัญของแต่ละตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านประมวลความคิดของผู้เขียนเข้าด้วยกันได้

4. ตอบคำถามหรือปัญหาเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่านได้ หนังสือบางเล่มจะมีข้อทดสอบเพื่อวัดความเข้าใจ หรือมีคำถามท้ายบทหรือท้ายเล่ม ผู้อ่านสามารถที่จะทำได้เพื่อทดสอบความเข้าใจ

5. สรุปเรื่องและจับคำทับเรื่องราวที่อ่านได้ด้วยตัวเอง

6. ปฏิบัติตามได้ เช่น เมื่ออ่านเรื่องการทำเครื่องบินจำลองแล้ว สามารถทำตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ถูกต้อง แสดงว่าผู้อ่านเข้าใจคำอธิบาย

7. ประเมินผลการอ่านของตนเองได้ว่าดีหรือไม่อย่างไร สามารถวิจารณ์ติชมได้ด้วย

ศิริรัตน์ นิลคุปต์ (2520 : 31) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านสรุปใจดังนี้

1. สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่าน โดยการจับใจความสำคัญหรือแก่นสำคัญของเรื่องได้
2. สามารถเดาเหตุการณ์หรือคาดคะเนเหตุการณ์ที่ไม่ปรากฏในเรื่องได้
3. สามารถหาจุดมุ่งหมายที่สำคัญของเนื้อเรื่องที่อ่านได้
4. สามารถรวบรวม ลำดับความคิดให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้
5. สามารถที่จะค้นหาใจความสำคัญได้

ถนอมวงศ์ ถ้ายอมรรรคผล (2528 : 529-530) ได้ให้ความเห็นว่า

กระบวนการอ่าน ประกอบด้วย 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นแรกการรู้จักคำ คือ รับรู้ความหมายของถ้อยคำภาษา ที่ผู้เขียนถ่ายทอดเป็นตัวอักษรให้เข้าใจตรงกัน ชั้นที่สอง การเข้าใจความหมายของสาร คือ การเข้าใจสารให้ตรงหรือใกล้เคียงวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ชั้นที่สาม การมีปฏิริยาต่อสาร คือ ผู้อ่านเป็นผู้วิจารณ์ตรวจสอบตัดสินสารนั้น โดยใช้ประสบการณ์การอ่าน และประสบการณ์ชีวิตร่วมกับความรู้ความเข้าใจที่สะสมมาแต่เดิม และขั้นสุดท้าย การรวบรวมความคิด คือ เป็นข้อที่ตัดสินว่าอ่านแล้วเข้าใจเพียงใด

นอกจากนี้ โรเจอร์ ที เลนอน (Roger T. Lenon 1961 : 29 - 31)
ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทักษะการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับคำโดยทั่ว ๆ ไป หมายถึงความรู้เกี่ยวกับคำ ได้แก่ ความกว้าง ความลึก และขอบเขตของคำศัพท์ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับคำอย่างกว้าง หรือความชำนาญในการใช้คำเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่จะนำไปสู่การบรรลุถึงความสามารถระดับสูงของทักษะการอ่านทุกชนิด

2. ความเข้าใจเรื่องราวที่ปรากฏอย่างชัดเจน ซึ่งรวมทักษะอื่น ๆ ด้วย เช่น การรู้ตำแหน่งของข้อความที่กล่าวถึงอย่างเจาะจง การเข้าใจความหมายตามตัวอักษร ความสามารถในการติดตามเรื่องที่อ่านตามลำดับ

3. ความเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ รวมถึงความมีเหตุผลในการอ่าน ความสามารถในการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ตลอดจนสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับผลที่ตามมา การเข้าใจความหมายของคำจากเนื้อเรื่อง เข้าใจการจัดลำดับของเรื่องที่อ่าน ทราบถึงความสำคัญและการจัดลำดับความคิด เข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ของข้อความที่อ่านโดยการได้ข้อสรุปหรือหลักเกณฑ์จากเรื่องที่อ่าน อย่างไรก็ตามทักษะนี้มีความสัมพันธ์กับทักษะในการเข้าใจความหมายที่ปรากฏอย่างชัดเจน เพราะการที่จะได้ความหมายแฝงของเรื่องที่อ่านนั้น ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายตามตัวอักษรหรือความหมายที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน

4. ความซาบซึ้งหมายถึงความสามารถในการทราบถึงความตั้งใจหรือจุดมุ่งหมายของผู้เขียน การทราบถึงอารมณ์หรือความรู้สึกของเรื่อง ความสามารถในการเข้าใจกลไกทางวรรณคดีที่ทำให้ผู้เขียนบรรลุจุดมุ่งหมาย

เดวิด พี แฮร์ริส (David P. Harris 1969 : 58) กล่าวถึงองค์ประกอบที่จำเป็นในการอ่านโดยทั่ว ๆ ไป สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับภาษาและสัญลักษณ์ทางภาษา ซึ่งรวมความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำทั้งง่ายและยากที่มีอยู่ในข้อความ การเข้าใจระบบคำและโครงสร้างประโยคจากลักษณะของภาษาเขียน และเข้าใจข้อความยาว ๆ ที่รวมเอาประโยคย่อย ๆ หลายประโยคเข้าไว้ เข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางภาษา เช่น เครื่องหมายต่าง ๆ การใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ การย่อหน้า การใช้ตัวพิมพ์ชนิดเอน เป็นต้น

2. ความสามารถในการคิด ได้แก่ ความสามารถในการระบุจุดประสงค์ของผู้เขียน และความคิดสำคัญของข้อความที่อ่านได้ สามารถเข้าใจความคิดย่อย ๆ ซึ่งช่วยสนับสนุนความคิดสำคัญ สามารถสรุปและให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

3. การเข้าถึงอารมณ์และลีลาของเรื่องที่อ่าน ซึ่งรวมความสามารถในการทราบถึงทัศนคติของผู้เขียนต่อเรื่องที่เขียนและต่อผู้อ่าน การเข้าใจความรู้สึก อารมณ์ของเรื่อง และสามารถระบุวิธีและแนวการเขียนที่ผู้เขียนใช้ในการแสดงความคิดเห็น

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของความสามารถด้านการอ่านดังกล่าว หอสรุปได้ว่า การอ่านต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ความรู้สึกเกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางภาษา ความรู้ด้านศัพท์ ความหมายของประโยค ข้อความเรื่องราว ตลอดจนเข้าใจความหมายแฝงจนกระทั่งเกิดความซาบซึ้งในเรื่องที่อ่าน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ทำให้เกิดความสามารถในการอ่านขึ้น

ระดับความสามารถในการอ่าน

เมื่อพิจารณาถึงทักษะต่าง ๆ ในการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจตามที่นักการศึกษาและผู้สนใจเรื่องการอ่านได้กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า การอ่านเพื่อเข้าใจเรื่องนั้นจะต้องอาศัยหลักฐานหลายประการ เพื่อที่จะพัฒนาขึ้นมาเป็นความเข้าใจในการอ่านระดับต่าง ๆ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ มีผู้จำแนกระดับความเข้าใจในการอ่านไว้หลายระดับด้วยกัน กล่าวคือ

มาร์ธา ดอลแมน และคนอื่น ๆ (Martha Dallman and others 1974 : 166)

ได้จำแนกระดับของการอ่านเข้าใจเรื่องออกเป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ

1. ระดับเข้าใจข้อเท็จจริง (Factual Level หรือ Reading the Lines)

หมายถึงความสามารถในการเข้าใจความหมายและเรื่องที่อ่านตามตัวหนังสือที่เขียนไว้

ตรง ๆ

2. ระดับการตีความ (Interpretative Level หรือ Reading between the Lines) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนไม่ได้แสดงไว้โดยตรง แต่จะเข้าใจได้โดยการอาศัยความสามารถในการสรุปความและตีความ และการแปลความจากข้อความและเนื้อเรื่องที่อ่าน

3. ระดับการประเมินค่า (Evaluative Level หรือ Reading beyond the Lines) หมายถึงความสามารถในการประเมินค่า ตัดสินค่าสิ่งที่อ่าน โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้อ่านมาพิจารณาตัดสิน เช่น สามารถบอกได้ว่าผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด มีความสามารถในการคาดคะเนหรือทำนายเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่จะเกิดตามมา หรือสามารถบอกได้ว่าข้อสรุปของผู้เขียนถูกต้องหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

นิโคลาส เฟอร์กูสัน (Nicolas Ferguson 1973 : 30) ได้กล่าวถึงระดับความเข้าใจในการอ่านทำนองเดียวกันที่กล่าวมาแล้ว แต่ได้แยกย่อยออกเป็น 4 ระดับด้วยกัน ดังต่อไปนี้

1. การเข้าใจคามตัวหนังสือ (Literal Comprehension) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจความหมายซึ่งแสดงไว้โดยตรง ด้วยถ้อยคำ ความคิด หรือประโยคต่าง ๆ ในข้อความที่อ่าน

2. การตีความ (Interpretation) หมายถึง การเข้าใจความหมายที่ ไม่ได้แสดงไว้โดยตรง ผู้อ่านจะต้องอาศัยการอ่านอย่างรอบคอบ ประมวลเรื่องราวต่าง ๆ แล้วนำมาสรุปความ ต้องอาศัยการพิจารณาถึงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น การคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น การเปรียบเทียบ ตลอดจนการมองเห็นความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ

3. การประเมินตัดสินอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Evaluation) หมายถึงความสามารถในการพิจารณาตัดสินในเรื่องคุณภาพ คุณค่า ความถูกต้องและความ เป็นจริงของเรื่องราวต่าง ๆ ผู้อ่านจะต้องสามารถประเมินได้ว่า ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร เช่น ผู้เขียนเขียนเพื่อให้ความบันเทิง หรือให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ หรือเพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตาม เป็นต้น

4. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง การค้นหาและแสดงออกซึ่งความคิดใหม่ ๆ อันเป็นผลจากการอ่าน

การจัดแบ่งระดับความสามารถด้านการอ่านได้จัดแบ่งไว้หลายลักษณะดัง
กล่าว สรุปได้ว่าความสามารถในการอ่านเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้นจากง่ายไปหายาก

การสอนทักษะการอ่าน

การจะสอนอ่านประเภทใดให้แก่นักเรียน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการอ่าน
ในขณะนั้นแล้วจัดประเภทของการสอนอ่านให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การสอนอ่านเป็น
เรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการอ่านเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษาค้นคว้าความรู้
ในทุก ๆ ด้าน การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน ตลอดจน
หาวิถีทางแก้ปัญหาของตนเอง ครูจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังทักษะทางการอ่านให้
นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตริดีตลอดไป

กาย แอล บอนด์ และแวกเนอร์ อีวา บอนด์ (Guy L. Bond and Wagner
Eva Bond 1970 : 65-80) ได้เสนอหลักการในการสอนอ่านที่น่าสนใจ ซึ่งอาจช่วยให้เด็ก
มีลักษณะนิสัย และทัศนคติที่ดีต่อการอ่านไว้หลายประการดังต่อไปนี้

1. ควรสนใจเอาใจใส่เด็กในชั้นสอนอ่านเบื้องต้นให้มาก และช่วยให้เด็ก
ประสบความสำเร็จในการเรียนขั้นต้นให้มากที่สุด
2. ควรจัดกิจกรรมการอ่านที่เร้าความสนใจของเด็กอยู่เสมอ
3. ควรปรับวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก
แต่ละคน
4. วิธีการสอนอ่านควรเป็นไปตามลำดับขั้น คือ เป็นการเรียนรู้สิ่งใหม่จาก
ประสบการณ์เดิมที่ได้รับ
5. ควรมีการบันทึกพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กไว้ตลอดระยะเวลาที่สอน เพื่อ
จะได้ทราบว่า การเรียนที่ผ่านมามีบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่
6. ควรบอกจุดประสงค์ในการอ่านให้เด็กทราบทุกครั้ง
7. กิจกรรมการอ่านควรจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้มาก
8. กิจกรรมการอ่านควรจัดให้นักเรียนมีโอกาสอภิปรายร่วมกันและค้นคว้า
เป็นรายบุคคล
9. มีวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน

10. มีวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพ
11. มีสื่อการสอนหลายแบบและเพียงพอกับความต้องการของเด็ก
12. มีการรายงานผลความก้าวหน้าด้านการอ่านของเด็กให้ผู้ปกครองทราบ

บนสื่อ พุทธศักราช (2521 : 127-129) ได้เสนอแนะวิธีสอนอ่านไว้ดังนี้

1. ครูควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ ไม่ใช้การสอนแบบเดียว วิธีเดียว
2. ครูควรมีการเสริมกำลังใจเมื่อเด็กประสบความสำเร็จในการอ่าน
3. ครูควรเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นหรือได้รับประโยชน์จากการอ่าน
4. ครูควรเลือกหนังสือที่มีลักษณะตรงกับความสนใจของเด็ก เช่น หนังสือที่มีคำคล้องจองง่าย ๆ เป็นต้น

การสอนทักษะการอ่านนั้น ต้องการเวลาฝึกฝนให้มีความรู้ความชำนาญ เพราะการพัฒนาทักษะย่อมบังเกิดผลให้ปรากฏเห็นตาเห็นพร้อมกันไม่ได้ การจัดกิจกรรมการอ่านให้เหมาะสมกับวัยที่กำลังต้องการแสดงออกทางด้านหลังความคิด จิตใจ และร่างกายเท่ากับครูได้ปรับปรุงการศึกษาให้มีความหมายแก่ชีวิต

การจัดกิจกรรมการอ่านทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนหลาย ๆ ลักษณะจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเองว่า คนมีความสามารถในด้านใดบ้าง ซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถและความถนัดของนักเรียน นอกจากนี้กิจกรรมการอ่านยังมีส่วนช่วยจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและประทับใจในการเรียนมากขึ้น

การวัดและประเมินผลการอ่าน

ลอเลนซ์ อี แฮฟเนอร์ และ เฮเคน บี จอลลี (Lawrence E. Hafner and Hayden B. Jolly) ได้สรุปไว้ว่า เราสามารถประเมินผลได้ว่าผู้อ่านมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด โดยดูจากความสามารถตามลำดับ ดังนี้

1. ตอบคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ จากเรื่องที่อ่านได้
2. เข้าใจคำชี้แจง สามารถปฏิบัติตามคำชี้แจงหรือคำแนะนำที่เขียนอธิบาย

ไว้ได้ถูกต้อง

3. จดจำและสามารถบรรยายสิ่งที่ได้อ่านเป็นคำพูดของตัวเองได้
4. ลำดับเหตุการณ์ของเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง
5. แยกได้ว่ารายละเอียดตอนไหนสำคัญ ตอนไหนไม่สำคัญ
6. บอกได้ว่า ตัวอย่างหรือคำอธิบายประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับ

เนื้อความสำคัญตอนไหน อย่างไร

7. บอกได้ว่าประโยคไหนเป็นประโยคแสดงเนื้อความสำคัญ หรือใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร

8. บอกได้ว่าเนื้อหาของสิ่งที่อ่านมีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทความอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างไร

9. แสดงข้อสรุปของบทความที่อ่านอย่างถูกต้อง

10. บอกได้ว่าในการเขียนบทความที่อ่านนั้น ผู้เขียนชี้แนะอะไรในการจัดเรียบเรียง เช่น ระยะเวลา สถานที่ หรือสาเหตุและผล เป็นต้น

11. บอกได้ว่าอะไรคือความหมายที่ซ่อนเร้น หรือความหมายที่ไม่ได้แสดงไว้ตรง ๆ ในบทอ่านประเภทวรรณกรรม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

ความหมายและความสำคัญของการเขียน

การเขียน เป็นการแสดงความคิด ความรู้สึก และคความรู้ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียน

สุจริต เพียรชอบ และส่ายใจ อินทรมพรรย์ (2523 : 134) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า

การเขียนคือการเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นความสั้น ๆ ห้วนองคำขวัญ ร้อยแก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของมันเองทั้งในด้านความคิด และการใช้ภาษาเรียบเรียง

เมื่อผู้เขียนสามารถเรียบเรียงความรู้ ความคิดของตนเองออกมาเป็นภาษาเขียนได้แล้ว ก็จะต้องเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ และสามารถใช้ภาษาเขียนได้อย่างถูกต้องอีกด้วย ดังที่ โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado 1977 : 143) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนไว้ว่า

การเขียน คือ การสื่อความหมายด้วยอักษรของภาษาซึ่งเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน การเขียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย การเขียนโดยไม่ทราบความหมายไม่นับว่าเป็นการเขียน ถือเป็นเพียงการจารึกตัวอักษรลงบนสิ่งใดสิ่งหนึ่งเท่านั้น การเขียนจะต้องเป็นการใช้ตัวอักษรอย่างมีความหมาย ใช้วิธีเรียบเรียงใจความตามลักษณะโครงสร้างของภาษาที่ใช้ ใช้แบบของการเขียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเขียนนั้น ๆ ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารได้อย่างถูกต้อง

จากความหมายของการเขียนดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่า การเขียน คือ การสื่อความหมายโดยการเรียบเรียงความรู้ ความคิด และความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน

การเขียน เป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งในการใช้ภาษาไทย ภาษาเขียนใช้ในการสื่อความหมายที่ได้ความและปรากฏเป็นหลักฐานได้มั่นคง เพราะไม่ลบลืมเร็วเหมือนคำพูด ภาษาเขียนจึงใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ดีแม้ในระยะทางไกล แต่การที่จะสื่อสารได้ดั่งนั้นผู้เขียนต้องมีความสามารถในการเขียน คือใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายในสิ่งที่ตนเขียนได้ การเขียนจึงต้องมีการฝึกฝนบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ และต้องอาศัยการอ่านมาก ๆ เพื่อนำข้อมูลจากการอ่านมาเป็นแนวทางในการเขียน นอกจากนี้ ในการเขียนจะต้องเขียนให้ผู้อ่านคิดใจ ซึ่งถ้าคุณเดิน ๆ แล้วจะเห็นว่า การเขียนไม่น่าจะมีลักษณะพิเศษอย่างไร นึกอย่างไรก็เขียนไปอย่างนั้น แต่ที่จริงแล้วการเขียนหนังสือจะต้องรู้จักลักษณะของภาษาว่าเขียนอย่างไรจึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและคิดใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของงานเขียนนั้น ๆ

ดังนั้น การเขียนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการเขียนมีบทบาทต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันมากไม่ว่าจะเป็นการเขียนจดหมาย รายงาน คำร้อง บันทึกลง สัญญา หรือการเขียนอื่น ๆ

ลักษณะของงานเขียน

โดยทั่วไปงานเขียนสามารถแยกออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ตามลักษณะงานเขียนหรือรูปแบบของงานเขียน คือ ร้อยแก้ว และร้อยกรอง ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะงานเขียนร้อยแก้ว

สิ่งสำคัญในงานเขียนร้อยแก้ว คือ จะต้องมีสื่อแห่งกระบวนความร้อยแก้ว หมายความว่า งานเขียนนั้นสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจน เนื้อความน่าฟัง อ่านราบรื่นไม่ขัดหู มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ สะดุดใจผู้อ่าน ซึ่งลักษณะงานเขียนดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับ การเลือกเฟ้นถ้อยคำมาใช้ การนำคำมาผูกประโยค การกำหนดความสั้นยาวของประโยค การลำดับประโยคหลาย ๆ ประโยคเข้าเป็นเนื้อความ สิ่งเหล่านี้จะกระทำได้ดีก็ต้องมีหลักในการเขียน คือ

1. การคิด ในเรื่องของการคิดนี้ สิทธา ทินิจภูวคัล และคณะ (2516 : 1) กล่าวถึงหลักทั่วไปของขบวนการในการเขียนข้อแรก คือ การคิด โดยผู้เขียนสามารถเริ่มต้นที่การสำรวจตัวเอง เช่น สำรวจความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเอง อาจเป็นความคิดเห็นที่มีต่อสังคม สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดเห็นของผู้อื่น

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2517 : 10) กล่าวถึงความคิดในงานเขียน สรุปได้ว่า ความคิดในงานเขียนครั้งหนึ่ง ๆ ควรประกอบด้วย การคิดให้เข้าจุด การจัดระเบียบความคิด การจัดความคิดให้มีความกระชับ แสดงความคิดเห็นอย่างแจ่มแจ้ง และเมื่อนำงานเขียนที่ดีมาวิเคราะห์ก็จะพบลักษณะทั้ง 4 ชั้น ดังกล่าวในงานเขียนด้วย

เปลื้อง ณ นคร (2514 : 1-13) ได้กล่าวถึง ความคิดในงานเขียน สรุปได้ว่า หลักสำคัญอีกสิ่งหนึ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ความพิถีพิถันในการคิด เพราะผู้เขียนจะแสดงความคิดออกมาในงานเขียนได้อย่างมีระเบียบ และกล่าวถึงการจัดระเบียบความคิดไว้ ซึ่งสามารถกระทำได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดลำดับเหตุการณ์
2. การจัดลำดับสถานที่
3. การจัดลำดับเหตุผล

2. การเขียน จัดเป็นขั้นที่ 2 ของงานเขียนที่มีผลจากการคิด การเขียนเป็นการแสดงความคิด ความรู้สึกไปสู่ผู้อ่าน ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การใช้คำ ถือเป็นความสำคัญอันดับแรกของการเขียน ผู้เขียนจะต้องมีความรู้เรื่องคำ เพราะคำแต่ละคำมีความหมายเฉพาะตัว มีโอกาสและความเหมาะสม ตลอดจนมีศักดิ์ในการใช้คำต่างกันออกไป จึงจะสามารถเลือกสรรถ้อยคำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเรื่องได้

2.2 ประโยค คือกลุ่มคำอิสระซึ่งประกอบกันเป็นข้อความ มีภาคประธานและภาคแสดง สิทธา พิณิจฎวคฺล และคณะ (2516 : 31) ได้กล่าวถึงความหมายของประโยค พอสรุปได้ว่า โดยปกติประโยคในภาษาไทยมีการเรียงลำดับจากประธาน กริยา และกรรม ส่วนขยายจะอยู่หลังส่วนที่มันขยาย ประโยคจะมีน้ำหนัก ชัดเจน หรือคลุมเคลือก็ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียงคำเข้าประโยค

2.3 ย่อหน้า คือ ข้อความตอนหนึ่ง มีใจความเพียงใจความเดียว ย่อหน้าหนึ่งจะประกอบด้วยประโยคที่ประโยคก็ได้ จะมีความยาวหรือสั้นเพียงใดขึ้นอยู่กับข้อความ

ในการเขียนย่อหน้านั้น ผู้เขียนจะต้องสื่อสารอย่างมีความมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการเสนออะไรต่อผู้อ่านในย่อหน้านั้น ๆ ย่อหน้าที่ดีจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียน สามารถแยกชั้นตอนและติดตามการดำเนินเรื่องไปตามลำดับได้สะดวก

2.4 โวหาร คือ วิธีการเรียบเรียงข้อความให้สอดคล้องกับประเภทของงานเขียน หรือเนื้อเรื่องของงานเขียน โวหารที่ใช้กันอยู่เสมอ ได้แก่ แบบพรรณนา แบบบรรยาย แบบอธิบาย และแบบอภิปราย

2.5 ท่วงทำนองการเขียน หรือลีลาสำนวน คือ การเลือกสรรถ้อยคำ และการเรียบเรียงถ้อยคำ วลี ประโยคให้มีความหมายตรงตามต้องการ มีลักษณะเฉพาะตน หรือเป็นแบบแผนของแต่ละบุคคล

องค์ประกอบของงานเขียน

องค์ประกอบของงานเขียนที่จะกล่าวถึงนี้ กล่าวถึงเฉพาะงานเขียนเรียงความที่ใช้ในการวิเคราะห์เท่านั้น

คู่มือการสอนหนังสือเรียนภาษาไทยชุดหัดหัดสัมพันธ์ เล่ม 3 ของกรมวิชาการ (2521 : 13) กล่าวถึงความหมายของเรียงความไว้ว่า "เรียงความ คือ การเรียงลำดับถ้อยคำและข้อความตามขั้นตอน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจสะดวก และชวนอ่านชวนฟังข้อความ และถ้อยคำที่ได้เรียบเรียงแล้ว" ดังนั้น การเขียนเรียงความจึงเป็นการแสดงความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนความจำของผู้เขียนประกอบกัน โดยผู้เขียนจะต้องรู้จักลำดับเรื่องราวเพื่อแสดงความคิดของคนออกมาให้ชัดเจน

เปลื้อง ๗ นคร (2499 : 2-7) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของเรียงความว่ามี 3 ประการ คือ

1. เอกภาพ คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เรียงความเรื่องหนึ่งจะต้องมีใจความ และความมุ่งหมายสำคัญเพียงอย่างเดียว ไม่กล่าวนอกเรื่อง ถ้าหากจะกล่าวถึงเรื่องอื่นหรือเรื่องที่น่ามากล่าวนั้นต้องเกี่ยวข้องกับหรือช่วยให้เรื่องเดิมเด่นชัดขึ้น เรียงความที่ขาดเอกภาพก็คือเรียงความที่มีเรื่องต่าง ๆ ปนกัน การจะสังเกตดูว่าเรียงความใดมีเอกภาพหรือไม่ ต้องตั้งคำถามดูว่าเรียงความนั้นว่าด้วยเรื่องอะไร ถ้าตอบได้แน่นอนว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ แต่เพียงเรื่องเดียวก็แปลว่าเรียงความนั้นมีเอกภาพ

2. สัมพันธภาพ คือ ความเกี่ยวโยง ข้อความต่าง ๆ ต้องดำเนินไปเป็นลำดับต่อเนื่องกัน ไม่ขาดหวน เนื้อความชัดเจน ไม่คลุมเครือ

3. สารัตถภาพ คือ การเน้นใจความที่สำคัญ ข้อความใดที่สนับสนุนเนื้อเรื่องให้เด่นชัดตั้งอยู่ในที่เด่น และต้องมีความยาวมากกว่าส่วนอื่น ถ้าผลความมากกว่าใจความสำคัญก็ถือว่าขาดสารัตถภาพ

องค์ประกอบของเรียงความ มีส่วนสำคัญ 3 ส่วนด้วยกัน คือ

1. คำนำ เป็นตอนเปิดเรื่องที่จะชักจูงให้ผู้อ่านติดตามเรื่อง หรือสนใจเรื่องราวต่อไป

2. เนื้อความ เป็นใจความส่วนใหญ่ของเรื่อง ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น หรือความรู้สึที่ผู้เขียนต้องการแสดงออกมา

3. บทลงท้าย เป็นการช่วยให้เรื่องจบลงอย่างสมบูรณ์ด้วยการสรุปความคิดเห็นหรือนำเสนอข้อความสำคัญมากล่าวย้ำเพื่อให้เด่นชัดขึ้น

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่เรียงความจะขาดไม่ได้คือ การย่อหน้า เพราะ เรียงความเรื่องหนึ่งย่อมแบ่งเป็นตอนย่อย ๆ และมีเนื้อความสำคัญหลาย ๆ ตอนรวมกัน เมื่อจบเรื่องตอนหนึ่งก็ย่อหน้าครั้งหนึ่ง แม้ว่าในแต่ละตอนจะมีเนื้อความสำคัญโดยเฉพาะ ก็ต้องให้ข้อความนั้นเกี่ยวพันกันไป เช่น ตอนที่หนึ่งนำข้อความของตอนที่สอง ตอนที่สองมีข้อความรับกับตอนที่หนึ่ง ข้อความไม่ขาดหวน และการเขียนในแต่ละตอนก็ต้องยึดหลัก 3 ประการ ตามองค์ประกอบของเรียงความดังกล่าว

การเขียนเรียงความนอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนอย่างเสรีแล้ว ยังเป็นการแสดงออกทางความคิดโดยอาศัยความรู้และทักษะทางภาษา การประเมินผลงานเขียนเรียงความจึงเป็นการประเมินผลการเรียนรู้และทักษะทางภาษาของเด็กได้มากที่สุดอีกด้วย

การสอนทักษะการเขียน

การเขียน เป็นทักษะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ด้วยเหตุที่การเขียนเป็นทักษะที่ยุ่งยากซับซ้อน และต้องใช้ศิลปะในการเขียนเรียบเรียงข้อความให้ถูกต้องตามหลักภาษาดังนั้น ในการสอนทักษะการเขียนจึงต้องทำอย่างมีแบบแผน และเป็นขั้นตอน ดังที่ สุจริต เทียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2523 : 117-119) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนทักษะการเขียนไว้ดังนี้

1. ก่อนที่จะลงมือสอน ครูควรทดสอบความพร้อมในการเขียนของนักเรียน เพื่อวัดความสามารถในการสะกดคำ ความสามารถในการใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความเข้าด้วยกัน
2. ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเขียน
3. ในการสอนเขียนแต่ละครั้ง ครูควรให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการเขียนอย่างชัดเจน พร้อมทั้งทราบประโยชน์ของการฝึกทักษะนั้น ๆ ด้วย และถ้าเป็นไปได้ครูควรให้นักเรียนร่วมตั้งวัตถุประสงค์ในการเขียนด้วย
4. ในการสอนทักษะการเขียน ไม่ควรกำหนดหัวข้อเรื่องให้ตายตัว และควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเสนอหัวข้อเรื่อง หรือเลือกเรื่องที่จะเขียนพอสมควร
5. การสอนทักษะการเขียนไม่ควรจะแยกออกมาจากทักษะอื่น ๆ แต่ควร

สอนทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น

6. ครูควรพยายามใช้กลวิธีการจูงใจ และการเสริมกำลังใจหลายรูปแบบ และทำเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาที่ทำการสอน เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ซับซ้อน

7. ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการจัดกิจกรรมและการมอบหมายงาน

8. ในการสอนทักษะการเขียน ครูควรพลิกแพลงวิธีสอนหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจ

9. ครูควรจัดกิจกรรมการสอนหลาย ๆ ประเภท และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้น ๆ และกิจกรรมนั้นควรเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรงในการฝึก

10. ในการสอนทักษะการเขียนให้ได้ผลดี ครูควรใช้สื่อประกอบการสอน เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน

11. ในการสอนทักษะการเขียน ครูควรวางแผนการสอนแต่ละครั้งอย่างละเอียด

12. ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนหลักเกณฑ์การเขียนประเภทต่าง ๆ ด้วย เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนโดยมีหลักเกณฑ์

13. เมื่อนักเรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนได้ ครูควรช่วยสร้างสถานการณ์และจัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

14. เมื่อนักเรียนเขียนตามที่ครูมอบหมายแล้ว ครูควรรีบตรวจให้เสร็จแล้วคืนให้นักเรียน และเขียนคำติชมให้ชัดเจน

15. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล และสร้างเกณฑ์ประเมินผล การเขียนด้วย

ในการสอนทักษะการเขียนนั้น วิธีสอนมีความสำคัญอย่างมากสำหรับครูผู้สอน ซึ่งต้องคำนึงอยู่เสมอว่าคนไม่ใช่ผู้สั่งให้นักเรียนทำ หรือคอยจับผิดนักเรียน แต่จะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ มองเห็นแนวทางและวิธีการในการเขียน แล้วจึงค่อยลงมือเขียนโดยมีครูผู้สอนคอยแนะนำชี้แจงข้อบกพร่อง และช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องนั้น

นอกจากวิธีการสอนแล้ว รูปแบบพฤติกรรมในการสอนของครูก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน

พฤติกรรมในการสอนของครูมีความสำคัญต่อการสอนทักษะการเขียน เพราะ จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองในด้านกาเขียน ดังนั้นครูผู้สอนจึงควรหาวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนให้ดีขึ้น ซึ่งจิตนิกา ศรีไสย์ และม.ล. อัจจิมา เทวกุล (2526 : 166-167) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสอนทักษะการเขียนสำหรับครูไว้ดังนี้

1. ครูควรเพิ่มงานเขียนให้แก่นักเรียนทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เช่น เขียนบันทึกประจำวัน เขียนอนุทินชีวิต เขียนรายงานการประชุม เป็นต้น
2. ในการให้งานเขียนแก่นักเรียนแต่ละครั้ง ครูผู้สอนควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเขียนของนักเรียนด้วย เช่น หัวข้อเรื่องควรน่าสนใจ เวลาและสถานที่ควรให้เหมาะสม และควรมีแหล่งค้นคว้าที่นักเรียนสามารถไปหาข้อมูลประกอบงานเขียนได้
3. ในการให้หัวข้อเรียงความ ครูควรวางแผนร่วมกับนักเรียนในการตั้งหัวข้อเรื่องเรียงความ เพื่อให้นักเรียนมีความพอใจและเต็มใจ ตลอดจนสนใจในเรื่องที่จะเขียน
4. ครูควรมีวิธีสอนที่เร้าใจนักเรียน โดยให้หัวข้อที่น่าสนใจในการเขียน แนะนำวิธีการเขียน ตลอดจนตรวจและให้คำติชมเกี่ยวกับงานเขียนนั้น ๆ เพื่อนักเรียนจะได้เกิดกำลังใจ และจะไม่ไขข้อบกพร่องของคนใดถูกต้อง
5. ครูควรให้งานเขียนและแบบฝึกหัดการเขียนแก่นักเรียน ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน เพื่อที่จะให้นักเรียนได้ฝึกการเขียนอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนาการเขียนได้เต็มที่
6. ครูควรยกตัวอย่าง อ่าน หรือนำงานเขียนเรียงความที่ดีให้นักเรียนได้มีโอกาสอ่านหรือฟัง เพื่อให้เป็นตัวอย่าง ทั้งนี้จะเป็นตัวอย่างเรียงความที่ดีในระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน หรือตัวอย่างเรียงความที่ประกาศได้รางวัลชนะเลิศก็ได้
7. ครูควรเน้นให้งานเขียนที่ทำหายความสามารถ และส่งเสริมความคิดอิสระ ตลอดจนความคิดเชิงสร้างสรรค์แก่นักเรียนให้มากขึ้น
8. ครูควรเปลี่ยนบรรยากาศในการเขียน ให้นักเรียนเขียนเรียงความนอกเหนือจากในห้องเรียนบ้าง เช่น ห้องสมุด ใต้ต้นไม้ที่ร่มรื่น เป็นต้น

9. ครูควรพิจารณาความพร้อมในการเขียนของนักเรียน เช่น ความตั้งใจเขียน การเหนื่อยเพลียมาจากวิชาอื่น ๆ ก่อนที่จะให้เขียนเรียงความ

10. ครูที่สอนวิชาอื่น ๆ ควรจะนำลักษณะการเขียนเรียงความไปใช้ใน ทุก ๆ วิชาที่ใช้ภาษาไทยในการสอน เช่น สังคมศึกษา ภาษาไทย เป็นต้น

11. ในการสอนเขียนเรียงความครูควรให้นักเรียนเขียนโครงเรื่องแล้วไปค้นคว้าเนื้อหาที่จะบรรยายตามโครงเรื่อง เมื่อถึงชั่วโมงเรียงความจึงให้นักเรียนเขียนเรียงความตามเวลาที่กำหนดเพื่อให้ฝึกการเขียนในเวลาเรียน

12. ครูควรทบทวนในเรื่องการเขียนตัวสะกดการันต์ และการลำดับเรื่อง ในการเขียนเรียงความของนักเรียนให้ถูกต้อง และควรสละเวลาให้กับการสอนเขียนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจแก้ผลงานของนักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

การปฏิบัติตามข้อเสนอดังกล่าว ครูสามารถจัดกิจกรรมในการสอนทักษะการเขียนโดยใช้สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอน ทั้งยังอาจสอนทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับการสอนวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาภาษาไทยได้ ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้เน้นให้ครูเอาใจใส่ต่อการสอน เพราะการสอนทักษะการเขียนต้องอาศัยวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดพัฒนาการที่ดีในการเขียน และสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนของตน สายใจ อินทร์พรหม และวลัย อารุณี (2527 : 25-27) ได้เสนอแนะหลักสำคัญบางประการในการสอนทักษะการเขียนไว้ดังนี้

1. ก่อนลงมือสอนครูควรจะได้ทดสอบความพร้อมในการเขียนของนักเรียน เพื่อเป็นการวัดความสามารถในการสะกดคำ การใช้คำ การผูกประโยค และการเรียบเรียงข้อความเข้าด้วยกัน

2. ครูควรปลุกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการมีความสามารถในการเขียน การส่งสารโดยการเขียนและพยายามชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนก็อาจยึดการเขียนเป็นอาชีพได้

3. ในการสอนการเขียนแต่ละครั้ง ครูควรให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ในการเขียนแต่ละครั้งอย่างชัดเจน พร้อมทั้งทราบประโยชน์ของการฝึกฝนทักษะนั้น ๆ ด้วย และถ้าเป็นไปได้ครูควรจะให้นักเรียนร่วมตั้งวัตถุประสงค์ในการเขียนด้วย

4. ในการสอนทักษะการเขียนนั้น ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเกี่ยวกับเรื่องใดก็ตามไม่ควรกำหนดหัวเรื่องให้ตายตัว นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการเสนอหัวเรื่องที่จะเขียนพอสมควร

5. การสอนทักษะการเขียน ไม่ควรจะแยกออกมาจากทักษะอื่น ๆ ควรสอนให้สัมพันธ์กันไป และถ้าหากมีโอกาสก็ควรสอนทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ ด้วย

6. เนื่องจากทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจ เกิดความท้อแท้ และรู้สึกไม่มีใครประสบความสำเร็จในการเขียน ครูจึงควรพยายามใช้กลวิธีการจูงใจ และการเสริมกำลังใจหลาย ๆ รูปแบบ และทำเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาที่ทำการสอน

7. ความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้นครูควรคำนึงถึงให้มาก การจัดกิจกรรม และการมอบหมายงานก็ควรคำนึงถึงความสามารถของเด็กแต่ละคนด้วย

8. เนื่องจากทักษะการเขียนนี้เป็นทักษะที่ค่อนข้างยาก นักเรียนไม่มีใครประสบความสำเร็จทำให้เกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย ดังนั้นเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ และงานที่ครูมอบหมายให้จึงควรมีระดับความยากง่าย ความสั้นยาว และความสลับซับซ้อนแตกต่างกันไปในแต่ละครั้ง ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าประสบความสำเร็จในการเขียน

9. ในการสอนทักษะการเขียน ครูควรจะพลิกแพลงใช้วิธีการสอนหลาย ๆ แบบ เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนน่าสนใจ มีชีวิตชีวา และเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเขียน

10. ครูควรจัดกิจกรรมประกอบการสอนหลาย ๆ ประเภท โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย และกิจกรรมการเขียนก็ควรเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ตรง ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มาก

11. ในการสอนทักษะการเขียนที่จะให้ได้ผลดีนั้น ครูควรใช้สื่อประกอบการสอนด้วย เพราะนอกจากจะช่วยเพิ่มความสนใจของนักเรียนแล้ว ยังช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจบทเรียนเร็วและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

12. ในการสอนทักษะการเขียนนี้ ครูควรวางแผนในการสอนทุกครั้งและทุกเรื่องอย่างละเอียดโดยมีวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถเน้นพฤติกรรมกาเขียน

ของนักเรียนอย่างเด่นชัด การนำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรม
ทักษะการเขียนให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ รวมถึงอุปกรณ์และการประเมินผลด้วย

13. การสอนทักษะการเขียน ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์
การเขียนประเภทต่าง ๆ ด้วย เพื่อฝึกให้นักเรียนเขียนโดยมีหลักเกณฑ์ ทั้งยังช่วยให้การ
ประเมินผลง่ายขึ้น และนักเรียนก็สามารถปรับปรุงการเขียนของตนให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์
ที่ตั้งไว้

14. ในกรณีที่นักเรียนประสบปัญหาในการเขียน เช่น ไม่สามารถถ่ายทอด
ความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาเขียน ครูอาจจะช่วยได้โดยสร้างสถานการณ์ และจัด
กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียน

15. เมื่อนักเรียนเขียนตามที่ครูมอบหมายแล้ว ครูควรรีบตรวจให้เสร็จแล้ว
คืนให้นักเรียน พร้อมทั้งเขียนคำติชมให้ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนจะได้ทราบว่าตนมีข้อดีข้อเสีย
อย่างไร เป็นการช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจในการเขียนต่อไป

16. นักเรียนควรจะได้มีส่วนร่วมในการวัดผล และการสร้างเกณฑ์ในการ
ประเมินผลการเขียนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้ทราบว่าแนวทางในการวัดผลควรจะเป็น
อย่างไร นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้เหตุผลและวิจารณ์ญาติไปในตัว

17. นอกจากสอนเขียนในชั้นเรียนตามปกติแล้วครูควรจะได้จัดกิจกรรมหรือ
มอบหมายให้นักเรียนไปทำนอกชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเขียนได้อย่างสม่ำเสมอ

ในการสอนเขียนนั้น นอกจากจะเน้นถึงวิธีการสอนของครูและความสำเร็จใน
การเขียนของนักเรียนแล้ว ผู้สอนควรคำนึงถึงความคิดและจินตนาการของนักเรียนด้วย
โดยการช่วยเหลือนักเรียนในการรวบรวมเนื้อหาสาระเพื่อจะได้เกิดความคิด และจินตนา-
การในการเขียน ซึ่งคุณภาพของความคิดหรือจินตนาการของนักเรียนก็ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและ
ประสบการณ์ ดังนั้นในการเสริมสร้างความคิดให้แก่นักเรียน ครูจำเป็นต้องส่งเสริมและ
แนะนำถึงวิธีการหาประสบการณ์เพื่อการเขียนแก่ผู้เรียน การสอนเขียนอาจทำได้โดยวิธีการ
ดังนี้

1. ควบคุมเนื้อเรื่องที่จะเขียน
2. กำหนดให้นักเรียนเขียนจุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อความคิดและโครงเรื่อง

อย่างละเอียด

3. ในการเขียนเรียงความของนักเรียนครูควรกำหนดโครงเรื่องและจุดมุ่งหมายในการเขียนไว้ และเสนอแนะให้แก่นักเรียนเวลาตรวจแก้เรียงความทุกครั้ง เพื่อให้นักเรียนจะได้แก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

นอกจากนี้ ในเวลาสอนครูควรทราบวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าต้องการให้เกิดผลประการใดแก่นักเรียน และเวลาครูสอนควรจะมีวิธีสอนที่แลเห็นชัดว่าแตกต่างกับเวลาสอบคือไม่ควรกำหนดขนาดในการเขียน โดยเฉพาะในระยะต้น ๆ ครูควรให้เขียนอย่างสั้น ๆ ก่อน เช่น การบรรยายใต้ภาพ การให้คำจำกัดความ การถอดความ หรือคำประพันธ์ง่าย ๆ แล้วจึงค่อยให้แต่งเป็นเรื่องเมื่อนักเรียนรู้สึกพอใจในความสามารถของตนแล้ว ดังนั้นก่อนที่จะฝึกฝนให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนจนถึงขั้นที่เขาพอใจใต้นั้น ครูจะต้องเตรียมนักเรียนในการเขียนโดยวิธีการต่าง ๆ วัลย์รัตน์ อติแพทย์ (2525 : 7-8) กล่าวถึงวิธีการเตรียมนักเรียนในการเขียนไว้ดังนี้

1. ถามปากเปล่า วิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนกระตือรือร้น และทำให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องมากขึ้น
2. ใช้รูปภาพ สำหรับการเขียนอนุเจตสั้น ๆ หรือในการเขียนเรื่องอาจใช้รูปภาพควบคู่ไปกับการถามคำถาม
3. อ่านข้อความให้ฟัง ซึ่งอาจคัดตอนมาจากบทความที่น่าสนใจ หนังสืออ่านประกอบ หรือหนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุด หลังจากนั้นควรมีการอภิปรายกันในห้องก่อนเขียน
4. ให้นักเรียนอ่านข้อความต่าง ๆ ในใจ สิ่งทีอ่านอาจได้มาจากแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หรือหนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุด

เมื่อครูเตรียมนักเรียนให้รู้จักทักษะเบื้องต้นที่จะนำไปสู่การเขียนจนนักเรียนเกิดความเข้าใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเขียนแล้ว จึงค่อยให้นักเรียนฝึกเขียนต่อไป

จันทร์ศรี นิตยฤกษ์ (2525 : 2-3) ได้ให้ข้อเสนอแนะเบื้องต้นสำหรับนักเรียนในการฝึกเขียนไว้ดังนี้

1. ทำคนให้เป็นนักอ่านนักฟัง การอ่านการฟังมาก ๆ จะช่วยให้มีข้อมูล ทั้งสองด้านคือด้านเนื้อหาและวิธีการเขียน
2. ฝึกเป็นคนช่างสังเกต จดจำ โดยจดจำลักษณะเด่นลักษณะค้อยของ

ข้อความที่ได้อ่านได้ฟังมา เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้กับข้อเขียนของตนได้อย่างเหมาะสม

3. มีความตั้งใจจริงและพยายามฝึกฝน การเขียนเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝน งานเขียนชิ้นแรก ๆ อาจมีข้อบกพร่องมาก แต่ถ้าได้ฝึกเขียนบ่อยเข้าข้อบกพร่องจะลดลง การฝึกฝนจึงเป็นหัวใจของการเขียน

4. ฝึกใช้ความคิดในการฟัง การอ่าน สิ่งใดควรอ่านและฟังอย่างมีวิจาร์ณญาณ ในขณะที่เดียวกันก็ฝึกคิดให้ออกเงยเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้

5. เชื่อมั่นในตนเอง ผู้เขียนจะต้องสร้างความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนก็เขียนได้ เขียนเป็น

6. รับฟังข้อคิดเห็นจากผู้อื่น และปรับปรุงแก้ไขงานชิ้นต่อ ๆ มา

การฝึกทักษะเบื้องต้นในการเขียน เน้นให้ผู้เขียนมีความตั้งใจและพยายามฝึกฝนตนเอง โดยรู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในงานเขียนของตนเอง และสามารถเรียบเรียงข้อเขียนของตนให้ผู้อ่านเข้าใจ โดยหมั่นศึกษากลวิธีกาเขียนของนักเขียนอื่น ๆ ไว้เพื่อเป็นแนวทาง สำยใจ อินทรมพรรษย์ และวลัย อารุณี (2527 : 341) ได้ให้หลักการฝึกฝนตนเองในการเขียนไว้ดังนี้

1. วางจุดประสงค์หรือร่างเค้าโครงเรื่องให้เป็นไปตามขั้นตอนของการดำเนินเรื่อง การเขียนมีความมุ่งหมายใหญ่ 2 ประการ คือ เพื่อความรู้ความบันเทิง คำนความรู้อจะมีทั้งข้อเท็จจริง เหตุผล และแนวความคิดเห็น ส่วนค่านความบันเทิงเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน สะเทือนอารมณ์ และสร้างเสริมจินตนาการ

2. ตั้งชื่อเรื่องที่ตรงและครอบคลุมเนื้อเรื่อง ไร่ความสนใจผู้อ่าน

3. เรียบเรียงเนื้อเรื่อง เลือกตัวอย่างคติพจน์ สุภาษิตต่าง ๆ ขยายความในเนื้อเรื่องให้ชัดเจนขึ้น การใช้ภาษาควรคำนึงถึงระเบียบภาษา เป็นความเรียงที่ประณีต กลั่นกรอง เข้าใจง่าย ไม่จำเป็นต้องพรรณนาเขียนเยื้อ เขียนให้สั้นแต่เข้าใจง่าย นักเขียนที่ดีจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่เขียน และรู้กลวิธีกาเขียน เสนอมโนทัศน์ต่อผู้อ่านอย่างชัดเจน

4. ใช้ลักษณะภาษาความเรียงที่ดี คือ มีความชัดเจนมีความสัมพันธ์กัน มีความประณีต ไพเราะงดงาม มีจุดหมายเด่นชัด มีสาระกว้างขวาง

5. ตรวจแก้ไขการสะกการันต์ วรรคตอนให้ถูกต้อง รวมทั้งความสะอาดเรียบร้อยของการเขียน

6. อ่านและศึกษาวิธีเขียนของนักเขียนอย่างกว้างขวาง มิใช่เพื่อเอาอย่าง แต่เพื่อรู้จักวิธีเสนอผลงานตามสำนวน และบุคลิกลักษณะของแต่ละคน

การที่นักเรียนจะสามารถฝึกฝนตนเองในการเขียนได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้นักเรียนมีระเบียบในการเขียน โดยเริ่มตั้งแต่การเรียบเรียงเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวเขา เช่น เรื่องในชีวิตประจำวัน ซึ่งในการฝึกให้นักเรียนเขียนจนเป็นนิสัยนั้นควรรีบทักของ ฮันส์ พี กูธ (Hans P. Guth 1970 : 124) ดังนี้

1. สอนให้เขียนจนเป็นนิสัย เช่น เขียนบันทึกประจำวัน เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย
2. เขียนโดยมีจุดมุ่งหมาย จะเขียนเพื่อชักชวน พรรณนาความสนุกสนาน และการศึกษา
3. เขียนอย่างมีระเบียบแบบแผนในการเรียบเรียงเรื่องราว
4. เขียนด้วยจินตนาการและอารมณ์ที่จะนำผู้อ่านไปสู่ความคิดและอารมณ์ของผู้เขียนได้

เมื่อนักเรียนสามารถฝึกตนเองได้โดยยึดหลักดังกล่าวแล้ว จะช่วยให้งานเขียนของนักเรียนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การประเมินผลงานเขียนเรียงความ

การประเมินผลงานเขียนเรียงความโดยทั่วไปมักใช้วิธีกำหนดหัวข้อเรื่องให้เขียน เพราะวิชานี้ต้องการวัดความสามารถของการใช้ภาษาในการเขียน นอกจากนี้ได้มีผู้เสนอแนะแนวทางในการประเมินผลงานเขียนเรียงความไว้ดังนี้

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2523 : 8-13) ได้เสนอข้อควรพิจารณาในการตรวจงานเขียนแต่ละเรื่อง พอสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง คำนึงถึงแนวคิด การจัดลำดับความคิด การขยายความคิดได้ชัดเจน

2. การใช้ภาษา พิจารณาการใช้คำ การผูกประโยค การสร้างย่อหน้าที่สมบูรณ์
3. รูปแบบ พิจารณาว่าทำได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนแต่ละชนิด เช่น บทความ เรื่องสั้น ย่อความ ฯลฯ
4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ คำนึงถึงเรื่องตัวสะกดการันต์ ลายมือ และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

จากการศึกษาเกณฑ์การประเมินผลงานเขียน สรุปได้ว่า การประเมินผลงานเขียนเรียงความควรคำนึงถึงเนื้อหาสาระ การเรียบเรียงความคิด ลีลาสำนวนการเขียน กลไกประกอบการเขียน ความถูกต้องด้านไวยากรณ์และฟอร์มการเขียน งานเขียนที่มีส่วนประกอบเหล่านี้ครบถ้วนจึงจะถือเป็นงานเขียนเรียงความที่ดี และผู้วิจัยได้นำเกณฑ์เหล่านี้มาใช้เป็นหลักในการสร้างเกณฑ์เพื่อการวิเคราะห์ครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยไว้ดังนี้

ด้านการฟัง

พรทิพย์ บุชรานวงศ์ (2523 : 53) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกทักษะการฟังวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม" ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนหลังใช้แบบฝึกสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่านักเรียนมีความรู้และทักษะแตกต่างไปจากเดิมในทางที่ดีขึ้น

สุจิตรา ศรีนวล (2526 : 38) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนโรงเรียนวัดเกษมสุริยิมมาจ อําเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม" ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง

สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนทักษะการฟังวิชาภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทำให้ทักษะการฟังของนักเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

นที นิยม (2527 : 46-47) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพญาไท" ผลการวิจัยปรากฏว่า หลังการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการฟังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะจะทำให้ทักษะการฟังมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

มะลิ มกรามณี (2529 : 45) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง กรุงเทพมหานคร" ปรากฏว่า ทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ทักษะทางการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก สรุปได้ว่า การเรียนการสอนทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบฝึกประกอบจะทำให้นักเรียนมีทักษะทางการฟังเพิ่มขึ้น

กาญจนาภรณ์ มุขการา (2530 : 63) ได้วิจัยเรื่อง "การใช้นิตานพื้นเมืองภาคเหนือของประเทศไทยพัฒนาทักษะการฟังอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่" ผลการวิจัยปรากฏว่า ความก้าวหน้าในการฟังอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้แบบฝึกหัดการฟัง ปรากฏว่ามีความก้าวหน้าในการฟังสูงขึ้น โดยเห็นได้จากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิไลลักษณ์ บุญประเสริฐ (2531 : 38-39) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังภาษาไทยโดยใช้แถบบันทึกเสียง และไม่ใช้แถบบันทึกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ จังหวัดอุดรธานี" ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการฟังของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แถบบันทึกเสียงกับนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แถบบันทึกเสียง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง พบว่า การสอนทักษะการฟัง โดยใช้แบบฝึก สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

คานการพูด

ปรียา หิรัญประคิษฐ์ (2520 : 67-69) ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนทักษะการพูดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าสาย ครูสอนภาษาไทย และนักเรียนต่างมีความเห็นว่า วิชาทักษะการพูดเป็นวิชาที่มีความสำคัญมาก มีประโยชน์ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องในการพูด เป็นการฝึกฝนการพูด การใช้ภาษาให้ดีขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในด้านปัญหาการเรียนการสอนทักษะการพูด หัวหน้าสาย ครู และนักเรียนต่างก็เห็นว่า ความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีความชัดเจน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเนื้อหาที่ใช้เรียนตามหลักสูตรของแต่ละหลักสูตรซ้ำหรือคล้ายคลึงกัน ครูใช้วิธีสอนโดยการสาธิตและให้นักเรียนออกมาฝึกปฏิบัติเป็นบางคน ทำให้ไม่สามารถฝึกหัดนักเรียนได้ทั่วถึงทุกคน และเนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นมีมากเกินไป ครูสามารถฝึกนักเรียนได้ประมาณเดือนละครั้งเท่านั้น ครูใช้อุปกรณ์มาประกอบการสอนน้อยมาก และมีการวัดผลการพูดของนักเรียนน้อยครั้ง และไม่ได้วัดผลทันที ปัญหาที่เกี่ยวกับตัวครูที่สำคัญคือ ครูไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อให้เป็นครูสอนทักษะการพูดโดยเฉพาะ และบางคนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการพูด

สุภา หรุจิตต์วิวัฒน์ (2526 : 113) ได้วิจัยเรื่อง "การนำเสนอโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู" พบว่า ความสม่ำเสมอในการจัดกิจกรรมนั้นส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนกิจกรรมที่อาจารย์และนักศึกษามองว่าจัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลางคือ การพูดในที่ประชุม การจัดอภิปราย ปาฐกถา โต้วาทีของนักศึกษาในวิทยาลัย ส่วนความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพูดนั้น กิจกรรมทุกกิจกรรม อันได้แก่ การพูดในที่สาธารณะ การสัมภาษณ์บุคคล การฝึกเป็นโฆษกวิทยุ โทรทัศน์ หรือพิธีกรในโอกาสต่าง ๆ แข่งขันการเล่าเรื่อง ปาฐกถา บรรยาย ทั้งอาจารย์และนักศึกษามองว่ามีประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

ลมโซย เจริญวงศ์ (2528 : 83-87) ได้วิจัยเรื่อง "การนำเสนอโปรแกรมการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการพูดในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับ

มัธยมศึกษาตอนปลาย" ผลการวิจัยพบว่า การฝึกทักษะการทูลนั้น ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ครูใช้วิธีกำหนดหัวข้อให้นักเรียนทูลตามใจ ส่วนความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการที่ครูใช้ในการสอนทักษะการทูลคือ การเสนอปัญหาให้นักเรียนโต้วาทีตามกฎเกณฑ์ หรืออภิปราย แหล่งศึกษาเพิ่มเติมในการสอนทักษะการทูลของครูคือ หนังสือ เอกสาร วารสารต่าง ๆ ส่วนแหล่งศึกษาเพิ่มเติมของนักเรียนคือ วิทยุ และโทรทัศน์

ในค่านิยมและความต้องการที่มีต่อกิจกรรมการทูลนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าทำให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่า ทำให้ได้รับประสบการณ์กว้างขวางขึ้น

ในค่านิยมประเมินผล ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีการส่วนใหญ่ที่ครูใช้คือ การสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการทูลนั้น ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ยังต้องปรับปรุง

จากการศึกษางานที่เกี่ยวกับการสอนทักษะการทูล พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการทูลยังอยู่ในระดับน้อย และควรปรับปรุงในค่านิยมวัดและประเมินผล

ค่านิยามอ่าน

โอกาส สุกใส (2521 : 91-93) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างบทเรียนแบบโปรแกรมวิชาภาษาไทย เรื่อง "การอ่านเพื่อความเข้าใจ" สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" ผลการวิจัยปรากฏว่า แบบเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพถึงเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนบทเรียนและหลังเรียนบทเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นั่นคือ ผู้เรียนบทเรียนนี้มีพัฒนาการในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

อักษร รุ่งมณี (2525 : 90-92) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลเพิ่มความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านระหว่างการสอนแบบปกติและการสอนอ่านโดยกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4" ผลการวิจัยปรากฏว่า

หลังจากทดลองผลเพิ่มของคะแนนความเข้าใจในการอ่านและทัศนคติต่อการอ่านของนักเรียนในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 กล่าวคือ นักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างมีผลเพิ่มของคะแนนความเข้าใจ

ยงยุทธ ยืนยงต์ (2529 : 59-60) ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี" ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก และประสิทธิภาพในการอ่านระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย

วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง (2529 : 80-81) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีลักษณะภูมิหลังต่างกัน" ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีความสนใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีอายุน้อยมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่อายุมาก นักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทยมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย นักเรียนที่มีสติการขาดเรียนน้อยมีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่มีสติการขาดเรียนมาก นักเรียนที่มีผู้ปกครองจบการศึกษาระดับสูง มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองมีการศึกษาในระดับต่ำ และนักเรียนที่ครอบครัวมีการใช้สื่อมวลชนน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่อยู่โรงเรียนขนาดใหญ่มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนทักษะการอ่าน พบว่า การสอนทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบฝึก สามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

งานการเขียน

จุไร วรศักดิ์โยธิน (2520 : 218-221) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างคู่มือการสอนเขียนภาษาไทยในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง" ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงว่าคู่มือการสอนที่สร้างขึ้นช่วยให้ครูสามารถยกระดับการสอนเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พิศมัย สิงห์แก้ว (2520 : 103-104) ได้วิจัยเรื่อง "การใช้เรื่องสั้นของมนัส จรรยาต สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์" ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดสอบระหว่างกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม แสดงว่าการสอนโดยใช้เรื่องสั้นของ มนัส จรรยาต จะช่วยให้ นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูง

วรรณภา บัวเกิด (2520 : 49-51) ได้วิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" ผลการวิจัยพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความของนักเรียนอยู่ในระดับสูง ส่วนทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงจะมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชาย แต่จะมีทักษะการเขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน

มณฑนา วัฒนถนอม (2524 : 60) ได้วิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบการสอนซ่อมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างวิธีการฝึกสะกดคำและวิธีสัมพันธ์ทักษะ" ผลการวิจัยพบว่า การสอนซ่อมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำด้วยวิธีการสะกดคำและวิธีสัมพันธ์ทักษะ ทำให้นักเรียน 2 กลุ่มมีความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 การสอนซ่อมเสริมทักษะการเขียนสะกดคำด้วยวิธีสัมพันธ์ทักษะให้ผลดีกว่าวิธีการฝึกสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มได้แสดงความเห็นว่า ชอบการเรียนซ่อมเสริมเพราะบรรยากาศการเรียนสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย ใ้ทำกิจกรรมเล่นเกมแปลก ๆ และทำให้ตนเองมีความสามารถในการเขียนสะกดคำมากขึ้น

พิสวาท ลักคากุล (2524 : 51) ได้วิจัยเรื่อง "การสร้างแบบฝึกทักษะ การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น" ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นนั้น เมื่อนักเรียนเรียนจบแล้ว สามารถ ตอบคำถามใ้ถูกต้องสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และเมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้วได้คะแนน สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แสดงว่า แบบฝึกทักษะนี้มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความก้าวหน้า ทางการเรียน มีความสามารถและทักษะในการเขียนเพิ่มขึ้น ผลการสอบก่อนและหลัง การสอนของแบบทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่า แบบฝึก ทักษะนี้ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการในการเรียนดีขึ้น

จารุณี กองพลพรหม และคณะ (2526 : ง-ช) ได้วิจัยเรื่อง "หลักสูตร การเขียนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย" ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการ ให้นักเรียนรอบรู้เรื่องหลักสูตรการเขียน เนื้อหาวิชา วิธีสอน ซึ่งเป็นปัญหาที่ศึกษานิเทศก์ เสนอมาว่า ครูขาดความรู้เรื่องการสอนเขียน การสอนเขียนจะไม่ประสบความสำเร็จ เมื่อครูผู้สอนขาดความรู้

ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นต่อครูผู้สอนคือ ต้องการให้ครูผู้สอนเตรียมการสอน ศึกษาวินัยวิธีสอนที่มีมุขตลก ให้โอกาสแสดงความคิดเห็น ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระ เพราะงานเขียนนอกจากจะต้องเข้าใจรูปแบบแล้วยังต้องการความพร้อมของแต่ละบุคคล อุปกรณ์การสอนเป็นเครื่องเร้าที่สำคัญต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงานของครู เช่น การเตรียม การสอน จัดหางานประพันธ์ที่ดีและไม่ก็เป็นตัวอย่าง เมื่อมอบหมายงานให้นักเรียนทำแล้ว ครูควรตรวจงานแก้ไขข้อบกพร่องอย่างพิถีพิถัน ชี้แจงสำนวนที่ดีใช้ในการเขียน

อีกประการหนึ่ง การที่นักเรียนจะมีความสามารถในการเขียนดีขึ้น ต้องมาจาก ประสบการณ์ซึ่งได้จากการอ่าน การร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีความรับผิดชอบฝึก ตนเอง ทำแบบฝึกหัด ฝึกเขียน กล่าวแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออกด้วยความมั่นใจ

จิตตินิภา ศรีไสย และม.ล.อัจฉิมา เทวกุล (2526 : ก-ง) ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการเขียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการเขียนเรียงความของนักเรียนอันดับแรกคือตัวนักเรียนเอง นอกจากนี้ยังมี ประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล เวลาที่กำหนดให้เหมาะสม สถานที่ที่เหมาะสม วิธีสอน

โรงเรียน สื่อมวลชนและการคบเพื่อน สาเหตุที่นักเรียนเขียนเรียงความอยู่ในเกณฑ์ตามความเห็นของนักเรียนได้แก่ การมีนิสัยรักการอ่านและชอบงานเขียน การรู้จักค้นคว้าและนำความรู้ประกอบการฝึกทักษะการเขียนอย่างสม่ำเสมอ การมีแหล่งค้นคว้าที่หาได้สะดวกเวลาที่กำหนดให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าผลการให้คำติชมของครูในการเขียนเรียงความทำให้นักเรียนเขียนเรียงความได้ดี ส่วนสาเหตุที่นักเรียนเขียนเรียงความอยู่ในเกณฑ์อ่อนได้แก่ ขาดความตั้งใจที่จะเขียนให้ดี การเรียงลำดับความคิดไม่ถูกต้อง และไม่มีโอกาสฝึกทักษะการเขียนนอกเหนือจากในชั้นเรียน

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2526 : ก-ค) ได้วิจัยเรื่อง " การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนระดับอุดมศึกษา" ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเขียนของนิสิตนักศึกษายังอยู่ในเกณฑ์อ่อน และมีความสนใจในการเขียนน้อย แม้ว่าสภาพแวดล้อมรอบตัวในชีวิตประจำวันจะกระตุ้นให้นิสิตนักศึกษาต้องสนใจการเขียนก็ตาม วิธีการเขียนของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะตนเองเป็นศูนย์กลาง ขอบกว้างและข้อผิดพลาดส่วนใหญ่ที่พบเป็นเรื่องเครื่องหมายวรรคตอน ตัวสะกดการันต์ผิด เลินเล่อ การใช้ภาษาพูดแทนภาษาเขียนทำให้นิสิตนักศึกษาไม่ทราบว่าลักษณะการเขียนที่ถูกต้องเป็นอย่างไร

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2528 : 43) ได้วิจัยเรื่อง "การเขียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายตามทัศนะของอาจารย์และนักเรียน" ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการเขียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้แก่ การส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเขียนด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งการเขียนในห้องเรียนและการเขียนเป็นการบ้าน รวมถึงผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการส่งเสริมด้วย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ลดชั่วโมงภาษาไทยลงทำให้ผู้สอนไม่สามารถฝึกทักษะการเขียนให้นักเรียนได้มากนัก ทั้งการทำข้อสอบแบบชิตผิดชิตถูก เต็มคำและวงรอบข้อที่ถูกก็ทำให้ลดโอกาสในการฝึกเขียนลงไป การกำหนดหัวข้อในหลักสูตรไม่ชัดเจน มีได้เน้นเรื่องการเขียน การวัดและการประเมินผลการเขียนยังใช้วิธีเดิมคือเขียนวิจารณ์ไว้ตอนท้ายของงานเขียนของนักเรียน

อำไพ กิมแหลม (2528 : 53-55) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการเขียนภาษาไทยของนักเรียนไทยมุสลิม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตการศึกษา 2"

ผลการวิจัยพบว่า ข้อผิดพลาดในการเขียนที่พบมากที่สุดคือ ข้อผิดพลาดเรื่องความหมาย ข้อผิดพลาดที่พบบรองลงมาคือ ข้อผิดพลาดในการเว้นวรรคตอน ส่วนข้อผิดพลาดที่พบน้อยที่สุดคือ ข้อผิดพลาดในการใช้คำชนิดต่าง ๆ

ข้อผิดพลาดเรื่องความหมายที่พบมากที่สุดคือ การใช้ข้อความไม่กระชับรัดกุม ในเรื่องการเว้นวรรคตอนข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือ การไม่เว้นวรรคในที่ควรเว้น และในด้านการใช้คำชนิดต่าง ๆ ข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือ การใช้คำนามผิด

มาลินี เริ่มยินดี (2530 : 67-68) ได้วิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์งานเขียนร้อยแก้วภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 9" โดยใช้แบบสอบเพื่อการวิเคราะห์งานเขียนร้อยแก้ว พบว่า งานเขียนร้อยแก้วประเภทเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยส่วนรวมมีองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นได้ว่า การเขียนตัวสะกดการันต์ถูกต้อง และรูปแบบการเขียนเรียงความประกอบด้วยชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป และย่อหน้าถูกต้องจัดอยู่ในเกณฑ์ดี

บุษกร แซ่มักดี (2531 : 197-202) ได้วิจัยเรื่อง "การนำเสนอโครงการกิจกรรมการสอนทักษะการเขียนในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" พบว่า ในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการเขียน ครูภาษาไทยเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนเพื่อให้นักเรียนมีทักษะทางภาษาที่จะนำไปใช้ในการศึกษาเล่าเรียน และใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านประเภทของกิจกรรมที่จัด ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมแต่ละประเภทมีน้อย ด้านประโยชน์ของกิจกรรมแต่ละประเภท ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นว่ามีประโยชน์น้อย ด้านปัญหาและอุปสรรค ครูมีความเห็นว่าเวลาในการจัดกิจกรรมน้อยเกินไป ส่วนนักเรียนมีความเห็นว่าปัญหาคือ นักเรียนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม

วรรณภา เครื่องเนียม (2531 : 61-67) ได้วิจัยเรื่อง "เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอุทัยวิทยาคม จังหวัดอุทัยธานี" ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์การเขียนร้อยแก้ว

เชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึก และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะการเขียนพบว่า การสอนทักษะการเขียนนั้น นักเรียนควรได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอ และข้อบกพร่องที่พบมากในงานเขียนของนักเรียนคือ การสะกดคำผิดพลาด และการใช้ภาษาพูดแทนภาษาเขียน

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนทักษะภาษาไว้ ดังนี้

แอนนาเบล อี ฟอว์เซิร์ท (Annabel E. Fawcete 1965 : 7108-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับผลของการฝึกฟังที่มีต่อทักษะการฟังของนักเรียนในระดับกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับ 4 5 และ 6 ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกฟังจะมีพัฒนาการดีขึ้นกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก การฟังเป็นทักษะที่ครูสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ด้วยการสอน นอกจากนี้ ความสามารถทางการฟังมีความสัมพันธ์กับหลายสาขาวิชา นักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่มีความแตกต่างกันในด้านความสามารถทางการฟังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จูดิธ แอนน์ รังเคิล (Judith Ann Runkle 1972 : 4121-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการประชุมกลุ่มย่อยในการสอนวาทวิทยา ข้อมูลได้จากครู 27 คน การวิจัยทำในระหว่างปีการศึกษา 1970-1971 ผลการวิจัยพบว่า 74 เปอร์เซ็นต์ของครูใช้เทคนิคการประชุมกลุ่มย่อยในการสอนวาทวิทยา 30 เปอร์เซ็นต์ของหลักสูตรวิชานี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนทฤษฎีเกี่ยวกับเทคนิคการประชุมย่อยในเรื่อง การอภิปราย การสนทนา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของการสอนวาทวิทยา

เจ เอส ลีฟิงส์ตัน (J.S. Livingston 1974 : 4641-A) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการฟังโดยใช้เทป เพื่อฝึกทักษะการฟัง 38 ม้วน ซึ่งอัดเทปแบบฝึกละ 28 นาที ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่มีความสามารถปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการฟังและการอ่านสูงขึ้น

กิลแมน ริชาร์ด มาร์ลีน (Gillman Richard Marlin 1975 : 4126-4127-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์โปรแกรมการเรียนการสอนทักษะการพูด จุดประสงค์ของการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ลักษณะของการสอนทักษะการพูดในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในมลรัฐเท็กซัส และเพื่อหาแนวโน้มของเนื้อหาวิชา วิธีสอน และกิจกรรมการสอนพูด ข้อมูลได้จากการส่งแบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นมาจากหนังสือต่าง ๆ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 81 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่เน้นว่าการสอนทักษะการพูดควรมีการปฐมมิเทศก่อน การพูดในที่ชุมนุมชนเป็นเนื้อหาที่ได้รับความสนใจมากที่สุด รองลงมาคือการพูดที่ความ การอภิปรายเป็นกลุ่มซึ่งมีความสำคัญมาก ส่วนการโต้วาทที่มีความสำคัญน้อยเช่นเกี่ยวกับการเล่นละครพูด ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อที่สมบูรณ์ เช่น เครื่องบันทึกเสียง ภาพยนตร์ สไลด์ ทีวีทัศน์ หรือเทปโทรทัศน์ในการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ข้อเสนอแนะทั้งในรูปการเขียนและการพูด กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้น ได้แก่ การจัดชมรมการพูดหรือชมรมการละคร

วิลเลียม หลุยส์ (William Louis 1975 : 894-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมในการสอนวาทนิเทศ เขาตั้งสมมติฐานไว้ว่า จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่สร้างขึ้นจะเหมาะสมกับการสอนทักษะการพูด กระบวนการและวิธีการที่เขาใช้คือ เขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมขึ้นหลังจากที่ได้วิเคราะห์จุดมุ่งหมายเฉพาะเนื้อหาวิชา กิจกรรมและหลักเกณฑ์ในการวัดผล แล้วนำไปใช้กับโรงเรียนที่อยู่ในโครงการ 10 แห่ง จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข ในที่สุดก็ได้จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่เหมาะสมที่จะใช้ในบทเรียนโปรแกรมในแผนงานสื่อสารด้วยคำพูด ผู้วิจัยสรุปว่า ผลจากการวิเคราะห์สมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้เป็นที่ยอมรับ จุดมุ่งหมายนั้นสามารถนำไปใช้ในการสอนการพูดได้เป็นอย่างดี

แลนซ์ เจนไทล์ และเมอร์นา แม็ค มิลลัน (Lance Gentile and Merna McMillan 1977 : 146-A) ศึกษาทักษะการอ่านของครู 348 คนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับปริญญาโท ทั้งหมดเป็นครูสอนอ่านในระดับประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย จำนวน 62 แห่งทั่วสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ครูเหล่านี้ขาดความสามารถในการอ่านเป็นอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านของครูเหล่านี้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1

ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน ครูจำนวน 171 คน หรือร้อยละ 49 ได้คะแนนความสนใจในการอ่านต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของนักศึกษาและครูจำนวน 195 คน หรือร้อยละ 56 อ่านได้ช้ากว่าและเข้าใจได้น้อยกว่า และได้สรุปบทความว่า ด้วยเหตุที่ครูยังขาดความสามารถในการอ่านนักเรียนจึงอ่านไม่เก่งด้วย

คลาร์ก ดี แมคคาฟี (Clark D. McAfee 1981 : 156-A)

ได้ศึกษาถึงผลของการสอนเชื่อมโยงที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการอ่านและการเขียนของนักเรียนเกรด 5 ในโรงเรียนชานเมือง ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มควบคุมจำนวน 25 คน กลุ่มทดลองจำนวน 25 คนเท่ากัน ให้กลุ่มควบคุมเรียนภาษาตามปกติ แต่กลุ่มทดลองได้รับการฝึกการเชื่อมโยงประโยค ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการเชื่อมโยงประโยคมีความเข้าใจการอ่านและการเขียนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเขียนแบบอิสระ

แคเรน ลินน์ กรีนเบิร์ก (Karen Lynn Greenberg 1981 : 685-A)

ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของความแตกต่างในการเขียนเรียงความของนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยการศึกษารายละเอียดจากการถามนักเรียนถึงประสบการณ์ส่วนตัวในการพัฒนาการเขียนเรียงความที่มีคุณภาพ ศึกษาประเภทการเขียนที่จัดอยู่ในคุณภาพงานเขียนที่ดี การควบคุมประโยคที่ผิดพลาด ตัวสะกดที่เขียนผิด และความยาวของเรียงความ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเรียงความที่มีคุณภาพดี และคะแนนเรียงความที่มีคุณภาพต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และความสามารถในการเขียนภาษาให้เป็นมาตรฐาน และการเขียนในสิ่งที่ผิดพลาดเป็นหัวหน้ารายการประเมินคุณค่าของครูมากกว่ารูปแบบการเขียนประโยคที่ซับซ้อนในการเขียนเรียงความ

ฮาร์ทวิกเซน เอ็ม คิป (Hartvigsen M. Kip 1981 : 211-A)

ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพและความสำคัญระหว่างการเขียนเรียงความพร้อมเรียง และการเขียนเรียงความนอกห้องเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มหาวิทยาลัยรัฐวอชิงตัน เพื่อศึกษาความคล้ายและความแตกต่างระหว่างคุณภาพของการเขียนในห้องเรียน และนอกห้องเรียน พบว่า ประสิทธิภาพของงานเขียนทั้งในและนอกห้องเรียนไม่แตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยของคะแนนเรียงความในห้องเรียน ค่าเฉลี่ยของคำในแต่ละย่อหน้า และแต่ละข้อความ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า การสอนภาษา
โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนทักษะการพูด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางรากฐาน
ให้มั่นคง